

Naročnina
Dnevna izdaja
za tiskovno posredništvo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo
Sloviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračaja, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravitelstva št. 2328

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.345
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cosas de España

(Od našega dopisnika.)

Madrid, 20. aprila.

Padeč pokojnega diktatorja Primo de Rive je zopet sprožil takozvano katalonsko vprašanje. Evropski čitatelji — mi sami namreč Španije ne štejemo k evropskemu kulturnemu krogu, ampak k takozvanemu iberškemu — si navadno ne predstavljajo važnosti tega problema za Španijo, dočim ga Španija že štiristo let v svoji zgodovini čuti. In danes je katalonski problem še veliko bolj važna, nego pred štiristo leti. Ker tudi Vaš list še nikoli o tem ni pisal, Vam hočem v informacijo podati o tem nekaj najbolj važnih podatkov:

Katalonija, nekdanja samostojna država, se je v 15. stoletju zedinila z ostalo Španijo, v kateri prevladuje kastiljski narod, jezik in kultura. V treh stoletjih je kastiljsčina in kastiljski vpliv tako izpodrinil katalonski jezik, da je narodna zavest Kataloncev, ki so imeli v 13., 14. in 15. stoletju visoko razvito književnost, skoro popolnoma zamrla. Katalonski jezik se je ohranil samo ob domačem ognjišču in v cerkvi. Toda francoska revolucija je leta 1789. prebudila tudi Katalonce obenem z ostalimi evropskimi narodi. Tudi Napoleon I. je, ko je l. 1808. zavezal Španijo, podpiral narodno zavest Kataloncev in njihov jezik ter jim pustil popolno avtonomijo. Od tega časa naprej se je katalonstvo tako dvignilo, da se je ustvarila zopet nova katalonska književnost in kultura, ki je prebolela tudi centralistične tendence liberalnih vlad v Madridu, ki so po francoskem vzorcu stremele za uniformacijo vsega španskega političnega in kulturnega življenja ter za gospodarsko prevlado kastiljskega elementa, ki predstavlja večinski narod v državi.

Kljub temu so Katalonci do nastopa Primo de Rive ohranili svojo provincialno avtonomijo, ki so si jo bili tekom 19. stoletja sami zgradili. Katalonija je bila razdeljena v štiri pokrajine s svojimi pokrajinskimi skupščinami, nad katerimi je stal skupni deželni odbor, tako zvali Mancomunitat. Mancomunitat je pobiral svoje pokrajinske davke, s katerimi je gradil ceste, mostove, železnice, bolnice, podpiral poljedelstvo, obrt in trgovino ter odpiral zasebne ljudske, srednje in celo visoke šole, tako n. pr. za časa svetovne vojne visoko šolo za poljedelstvo. Ker se namreč v državnih šolah poučuje izključno v kastiljskem jeziku, je bila poglavitna skrb katalonskega deželnega odbora, da je snoval in podpiral zasebno šolstvo.

Razlogi, radi katerih so Katalonci tako skrbno čuvali in tudi ohranili svojo upravno avtonomijo, nikakor niso kakagega državno-pravnega značaja, kajti Katalonci so vedno odločno stali na stališču politične državne skupnosti vseh Špancev, poudarjajoč pri tem z enako odločnostjo samostojnost svojega jezika in kulture. Vzrok, da so si zgradili svojo avtonomijo in je izlepa niso dali iz rok, je upravnega in gospodarskega značaja, in sicer zato, ker se kastiljska uprava od nekdanj odlikuje po neverjetni nesposobnosti in korupciji. Pogledimo!

Kataloncev je vsega 4 milijone 400 tisoč duš. Središče Katalonije je Barcelona, najvažnejša španska luka, ki ima skoraj 1 milijon prebivalcev in je večja od Madrida. Katalonske pokrajine leže večinoma na obalah Sredozemskega morja, so najbolj obilne, najbolj bogate in najbolj napredne v celi Španiji. Katalonija je industrijsko in trgovsko središče Španije; katalonska manjšina ima vsega skupaj okoli 2000 tovarn tako za bombaž kakor za svilo, steklo, papir in pa stroje. Katalonske banke imajo preko 3 milijarde dinarjev kapitala v Vašem denarju, in parobrodna društva štejejo okoli 300 trgovskih ladij, to je skoro tretjino vse španske trgovske mornarice.

Pa tudi poljedelstvo je v Kataloniji na taki višini, kakor nikjer drugod v Španiji. Katalonija prideluje petino vsega španskega olja, četrtno živinske krme, tretjino zelenjadi, polovico sadja, 79% pomaranč, 99% vsega španskega riža in pa 45% vsega španskega vina. Za to se imamo zahvaliti marljivosti, vztrajnosti in razboritosti katalonskega kmeta, dočim je španski kmet len in nazadnjaški. Katalonski vinogradniki n. pr. proizvajajo skoro polovico vsega španskega vina, čeprav posedujejo ostala španjska 70% vseh vinogradov v državi. Seveda Katalonci petino svoje zemlje na umeten način namakajo, dočim bi se bila ostala Španija že davno posušila v Saharo, če ne bi bili Arabci svojčas poskrbeli za njeno umetno irigacijo, ki deloma še danes funkcionira. Vendar se samo 5% vsega španskega areala umetno namaka. Tudi racionalnega življenja kastiljska rasa, ki ima seveda tudi svoje vrline, med katere pa delavnost ne spada, ne pozna, dočim je konj, ki ga vzgoje Katalonci, na trgu natančno petkrat toliko vreden ko kastiljski!

Pač pa ume Španija Katalonijo eksploatirati. Katalonija je zaradi svoje naprednosti tako v industriji kakor v poljedelstvu neodvisna, edino žito pa mora uvažati. Da ga ne bi Katalonci uvažali iz inozemstva za nizko ceno,

Iz pasivnega odpora v revolucijo

Gandi izgubil vpliv na nacionalistično gibanje - Težavni problemi za Anglijo
Odhod angleškega brodograja v Indijo

Pariz, 25. aprila. Tukašnji politični krogi, ki so tako iz Londona kakor iz Indije o tamošnjem položaju dobro informirani, poudarjajo, da se indsko vprašanje nahaja na usodnem prelomu.

Mahatma Gandi ni hotel krvavih izgredov, ki so jih začeli nacionalisti, na skrivnem podpirani od komunistov in agitatorjev iz Moskve. Revolucija po posameznih centrih, ki izživlja angleško oblast k skrajnim protidredbam, v katerih so začela igrati vlogo že vojna letala z bombami, ga zelo skrbi. Tudi je izgubil oblast nad gibanjem in izjavlja v svojem glasilu »Young India«, da je treba pomiriti in zadovoljiti muslimane, nižje kaste ter narodne manjšine, ki so se odločno uprle poizkusu nacionalističnih višjih kast, da se polaste z revolucijo vlade nad Indijo. Voditelj muslimanskih avtono-

mistov, ki je doslej kongres podpiral, Mohamed Ali, je očitno pristopil na stran Anglije, izjavljajoč, da muslimani ne bodo trpeli edinovladstva indskih šovinistov.

Gandi je tudi v skrbeh zaradi komunistov, ki dajejo angleški oblasti dobrodošel povod, da nastopi z orožjem proti gibanju, ki se podpira iz inozemstva.

Pa tudi angleška vlada se nahaja v težkem položaju. Krvave zadušitve svarajističnega gibanja nikakor ni želela in je mislila, da bo Gandi-jeva akcija izplahnela sama od sebe, kar se pa ni zgodilo. Prijatelji sporazuma z Indijo so zelo pobiti, ker bi se nobena angleška vlada spričo javnega mnenja ne bi smela drzniti v očigled revoluciji v sedanjem momentu sprožiti vprašanje o dominijonskem statutu za Indijo. To vprašanje je zategadelj zopet odloženo ad calendas

graecas. Za celo Anglijo skrajno neugoden moment pa je bojot angleškega blaga in pa eventualna potreba, da bi bilo treba poslati čete v Indijo.

London, 25. aprila. n. Angleško sredozemsko brodograjsko podjetje se je zbralo pred Malto ter je pripravljeno za odhod v Indijo. Več križark je baje že na potu skozi Rdeče morje na strateško važne točke, kakor Karahi in Bombay. Pričakuje se, da bo Gandi v dveh tednih dospel v Bombay. Vlada pripravlja sedaj potrebne odredbe, da prepreči vstajo ali nemire. Služba angleških vojniških ladij, ki so v Indiji, se je podaljšala za eno leto. Razen tega je bilo odposlano v Indijo večje število angleških čet tako da se bo nahajalo tam razen dosedanjih 75.000 še nadaljnjih 15.000 angleških vojakov.

Beda otrok v Rusiji

Moskva, 25. aprila. AA. Sovjetsko časopisje poroča, da 23.534 učencev srednjih šol v Moskvi n. ipoložilo izpitov za prehod v višje razrede. Listi pri tej priliki naglašajo, da povzroča to stanje poleg moralne škode tudi materialne posledice ter naknadne izdatke v znesku 5 milijonov rubljev letno. »Krasnaja Neva« smatra, da ni nič čudnega, ako deca zaostaja, ker živi v zelo težkih okolnostih in se mora preživljati z nezadostno hrano. V Moskvi velja za luksuz, ako

dobi dete dnevno čašo mleka. Anketa je ugotovila, da 11 odstotkov vseh dijakov nima postelje in da spi na tleh. Vrh tega je ugotovljeno, da stanujejo dijaki v sobah, kjer živi 5 do 6 oseb

Moskva, 25. aprila. AA. Glavni odbor sveta strokovnih zvezov je sklenil ustanoviti iz služka delavstva na prvi dan velikonočnih praznikov gradnjo aeroplana, ki se bo imenoval »Odgovor papežu«.

Waleški princ se vrnil v letalu

Bival je štiri mesece v Afriki in filmal

London, 25. aprila. AA. Kakor pričakujejo, bo prišel Waleški princ, ki se vrača iz Afrike, nocoj v London. Parnik »Rawalpindia«, s katerim je potoval princ, je prispel davi v Marseille. Princ je pri prihodu v Marseille zasedel eno izmed treh letal, ki so ga čakala. Letalo, ki je letelo z ugodnim vetrom, je pod vodstvom letalca Dona naglo preletelo Rhonsko dolino in pristalo na letališču Bron v Lyonu malo po 9. Prince je spremljalo več letal 35. letalskega polka do letališča. Preden je princ nadaljeval pot, je izmenjal v častniški menzi pozdrave s francoskimi častniki. Princ je obkrožil letališče in mahal v pozdrav veliki množici, ki se je zbrala na letališču. Prispel je predpoldne v Le Bourget, kjer ga je pozdravil med drugimi angleški poslanik v Parizu lord Tyrrell. Prince bo spremljalo na poti preko Rokavskega preliva 9 franco-

skih letal in 10 angleških. Pristal bo v velikem parku v Windsorju, kjer živi kraljeva dvojica, ali pa bo krenil v svojo vilo Fort Belvedere v bližini Ascota.

Princ je bil 4 mesece od doma in je imel v Afriki zelo razburljive doživljaje. S seboj prinaša več tisoč čevljev dolg film, ki ga je sam priredil in ki je zelo zanimiv. Potoval je več sto milj skozi najbolj gosto džunglo, kjer so ga sprejeli tamošnji rodovi s kraljevsko častjo. Princ je med drugim preletel Kilimandžaro in letel iz Khartuma v Kairo. Ozdravel je od malarije in izgleda zelo dobro.

London, 25. aprila. n. Waleški princ je popoldne z letalom dospel v London. Spustil se je na tla na letališču v windsorskem parku, kjer se sedaj nahaja angleški kraljevski par.

Romunsko-poljska zveza

Bukarešta, 25. aprila. r. Šef generalnega štaba Samsonovič je odpotoval kot šef posebne vojne komisije v Varšavo. V polslužbenih krogih se trdi, da se bo pri tej priliki obravnavalo vprašanje romunsko-poljske vojaške zveze. Razpravljalo se bo o vprašanju osnovanja flotne baze na Črnem morju in o zgraditvi direktne železniške proge od Varšave do Črnega morja.

Odredbe francoske vlade za 1. maj

Pariz, 25. aprila. n. Vlada je za prvi maj prepovedala obhode po ulicah in shode pod milim nebom. Število brezposelnih znaša v Parizu 100.000. Gradbene in kovinske tvrdke v Parizu so sklenile, da dajo delavcem na dan 1. maja prosto. Železnica, tramvaj, avtobusne linije in podzemna železnica pa bodo vršile normalni promet in ne pričakujejo, da bi prišlo do večje ustavitve dela.

Protisovjetska zarota med Ukrajinci

Varšava, 25. aprila. n. V Lvovu je bil aretiran ukrajinski obrtnik, ki je nosil s seboj v majhnem kovčku velike množice ekrazita in drugih razstreljiv ter protizakonito literaturo. Preiskava je odkrila veliko ukrajinsko bojno organizacijo ter se ji je posrečilo aretirati 10 članov. Zarotniki so hoteli izvršiti atentat na sovjetskega konzula v Lvovu, ker so bili Ukrajinci obsojeni pri sodišču v Har-kovu. Nadaljnji atentat so nameravali izvršiti na mednarodnem sportnem seštanju v Lvovu, ki bo v prihodnjih dneh. Domneva se, da imajo ukrajinski zarotniki na razpolago velike množice razstreljiv. Listi poročajo, da skušajo razstreljiva ponoči prenašati iz kraja v kraj.

K izvedbi Youngovega načrta

Pariz, 25. aprila. n. Na Quai d'Orsayu se je danes sestel odbor, ki ga je imenovala haaska konferenca za prevedbo od Dawesovega načrta na Youngov načrt, da določi točne juridične, upravnotehnične in finančne pogoje za prehod. Odbor bo razpravljal teden ali dva. Med tem časom pa se bodo končno rešila vprašanja vzhodnih reparacij ter bosta Italija in Anglija ratificirali Youngov načrt, tako da bo potem mednarodna reparacijska banka lahko odprla svoje prostore. Reparacijska komisija sama pa se bo sredi maja ponovno zadnjič sestala, da imenuje likvidatorja, ki bo likvidiral zadnje posle, odpustil osebe in prodal opremo.

Vabilo na izredni občni zbor Kmetske zveze v Ljubljani

ki se bo vršil dne 30. aprila 1930 ob pol 11 dopoldne v Rokodelskem domu v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Sprememba pravil.
2. Organizacija in članarina.
3. Slučajnosti.

Vsak udeleženec se mora izkazati z legitimacijo, oziroma pooblastilom.

Za odbor:

Janez Brodar, s. r., t. č. predsednik.

Za občni zbor Zadružne zveze polovična vožnja

G. minister za promet je dovolil za udeležence glavne skupščine Zadružne Zveze v Ljubljani 30. aprila 1930 polovično vožnjo. Velja za vso državo v dneh od 29. aprila do 1. maja. Vsak udeleženec kupi na vstopni postaji celo karto, ki je ne odda na postaji v Ljubljani, ampak jo obdrži za povratek. Na skupščini dobi vsak udeleženec potrdilo, da se je obnega zbora res udeležil. — Prosimo, da naši čitatelji na to opozore one, ki jih pošljejo zadruge na glavno skupščino Zadružne Zveze,

Don Ramiro.

Drugi dan belgrajskega procesa

Belgrad, 25. aprila. k. Drugi dan razprave se je prešlo na zasliševanje posameznih obtožencev. Kot prvi je prišel na vrsto glavni obtoženec Bernardi. Slika v dvorani je bilo ista kakor včeraj. Zanimanje je še vedno veliko, posebno v pričakovanju sklepov sodišča o predlogih, ki so jih stavili zagovorniki tekom včerajšnje razprave. V glavnem so se v teku razprave izkristalizirali:

4 zunanji in glavni momenti:

1. Državno sodišče je odklonilo vse predloge glede odložitve razprave.
2. Dr. Maček je dovoljeno, da se lahko razgovarja s svojim zagovornikom dr. Trumbićem. — Predno sta se začela tiho razgovarjati, sta se oba nekdanja prijatelja in poznejša politična nasprotnika poljubila, kar so obtoženci z odobravanjem pozdravili.
3. Bernardi, glavni obtoženec, preključuje vse svoje dosedanje izjave, ki jih je dal prvotno na zagrebški policiji, kakor tudi tiste, ki jih je dal pred preiskovalnim sodnikom v Zagrebu in v Belgradu.
4. Bernardi je priznal, da je nabavil revolverje, ki jih je s poznanjem posebnega gesla »Slemec« dobil od nekega Gutica. Dalje priznava, da je te revolverje pozneje razdelil nekaterim omladin-tem.

Potek razprave

Ob osmih zjutraj se je pričela razprava. Predsednik sodišča ugotavlja, da so vsi obtoženci na svojih mestih. Nato pravi:

»Z ozirom na predloge, ki so jih stavili zagovorniki, je sodišče včeraj popoldne imelo sejo in se je posvetovalo o teh predlogih. Sklenilo je to-le:

Z ozirom na predlog zagovornikov, da naj sodišče ugotovi, da je uredba o izvrševanju zakona o državnem sodišču nezakonita, smatra sodišče, da je uredba osnovana na zakonu in z ozirom na to naj se tudi po njem postopa. V nadaljnjih izjavah se obtoženci utemeljuje ta zadeva. Glede razgovora med obtoženci in zagovorniki smatra sodišče, da taki razgovori v teku glavne razprave zavlačujejo razpravo. Radi tega predsednik lahko dovolj tak razgovor, v kolikor se s tem ne bi razprava zadrževala in motila. V zvezi s tem konstatira, da se dosedaj na glavni razpravi ni pojavilo nobeno dejstvo niti okolnost potrebe, da bi se kak zagovornik posebej razgovarjal s svojim obtožencem. Glede tretjega predloga pa, naj se razprava odloži, je sodišče sklenilo, da se te razprave ne odloži, marveč se nadaljujejo, kakor je to določeno in da se razprava v celoti izvrši. Posebno kar se tiče opomb obrambe, da niso zagovorniki imeli možnosti poučiti se o akcijah, ta opomba ni resnična, kajti po navedbi predsednika se je vodila točna evidenca o tem, kdaj je kateri zagovornik upogledal v akte. Ugotovilo se je, da je imel predsednik za to na razpolago 9, zagovorniki pa 11 dni. Akcijski bili vedno na razpolago. Tudi za velikonočne praznike je bil določen poseben uradnik, da so bili akcijski lahko na razpolago zagovornikom. Vendar pa ni nobeden zagovornik se prijavil.

Glede četrtega predloga, da naj se odredijo novi zagovorniki, smatra sodišče, da je vsak obtoženec dobil dovolj zadostno število zagovornikov in da je to število tisto, ki so ga oni želeli, torej je stvar v redu. Ta obramba je zadostna.

Glede predloga, da naj se pokliče Jovan Jovanović kot zagovornik je sodišče mnenja, da je ta predlog neumestno, ker Jovan Jovanović ni vseučiliški profesor. Predlog, da naj pride na mesto dr. Dečaka drugi advokat, sodišče zavrača in se postavlja na stališče, da ni za nobenega razloga, ker je včeraj sam zapustil svojo dolžnost. Ko je zapustil dvorano, je postal na škodo svojega klijenta in naj zato nosi posledice.

Ker ima dr. Maček že pet zagovornikov, je sodišče mnenja, da je to število zadostno. S tem so bili oddoljeni vsi predlogi, ki jih je včeraj stavil zagovornik.

Dr. Maček

prosi za besedo ter prosi, da se mu imenuje nov zagovornik. Dr. Subotić: »Sodišče je sklenilo, da imate dovolj pet zagovornikov.« Dr. Maček: »Kako je moglo sodišče o tem sklepati, ko jih ima šest.« Predsednik dr. Subotić: »Sodišče je to sklenilo.« Dr. Trumbić: »Dr. Maček je najprej rekel, da se želi razgovarjati s svojim odvetnikom.« Dr. Trumbić podpira ta predlog in prosi, da se to dovoli.

Predsednik dr. Subotić nato dovoli, da se dr. Maček razgovarja s svojim odvetnikom dr. Trumbićem. Dr. Maček vstane z zastoje klopi in pristopi k dr. Trumbiću. Oba stopita v kot, ter se tam nekaj tiho razgovarjata. Predno sta se pričela razgovarjati, je dr. Trumbić poljubil dr. Mačka. Obtoženci so na to prišli ploskati in klicati »Živijo!«. Predsednik opominja obtožence in zagovornike k redu. »Vsako odobravanje kakor tudi vsako neodobravanje je po zakonu prepovedano!« Zato poziva vse navzoče, naj bodo dostojni, ker bo sicer predlagal sodišču, da se nasproti obtožencem in zagovornikom, pa tudi nasproti občinstvu postopa po zakonskih predpisih.

Dr. Maček dobi šestega zagovornika.

Nato dobi dr. Maček besedo ter v sporazumu s svojim zagovornikom dr. Trumbićem, s katerim je končal razgovor, prosi sodišče, da naj se na mesto odklonjenega Jovanovića imenuje kot njegov zagovornik dr. Budo Bošković, bivši poslanec Pribeševićeve stranke, ki je v Belgradu nazadnje. Sodišče je ta predlog po kratkem posvetovanju sprejelo.

Nato so se izvršile razne spremembe glede zagovorništva v sporazumu med odvetniki in obtoženci. Zagovornik dr. Kostić ponovno prosi sodišče, da naj se daje zagovornikom akcijski na razpolago. Predsednik dr. Subotić izjavlja, da po zakonu ni primoran dati akte v teku glavne razprave zagovornikom na razpolago. Kljub temu je on odredil, da imajo zagovorniki vsak dan popoldne eno uro časa, da vpogledajo v vse akte.

Med tem pride v razpravo dvorano prijavljeni zagovornik dr. Bude Bošković. Predsednik dr. Subotić: »Gospod dr. Bošković! Dr. Maček Vas je danes prijavil kot svojega zagovornika. Ali sprejmete?« Dr. Bošković: »Sprejemam z največjim zadovoljstvom.« Dr. Subotić: »Ali je to nekaj

protest?« Zagovornik dr. Bošković: »Sprejemam, samo z zadovoljstvom. Predsednik dr. Subotić: »Pojdite na svoje mesto in izvršite svojo dolžnost.« V zapisniku se konstatira, da je dr. Bošković bil radi svoje izjave pozvan k redu.

Nekateri zagovorniki so se med tem medseboj zgovorili, da bodo drug drugega v slučaju odsotnosti zastopali. Ker bo razprava najbrže trajala cel mesec, je ta njihova zahteva razumljiva, zlasti še ker imajo tudi še svoje tekoče stvari v svojih mestih. Predsednik dr. Subotić izjavlja, da sodišče popolnoma odobrava ta njihov sporazum. Kadar bo tak slučaj nastopil, naj ga brez nadaljnega prijavijo predsedniku.

Dr. Stambuk, ki zagovarja Filipa Paverja, prosi, da bi se njegov klijent pošal v bolnišnico, češ da je bolan. Predsednik vpraša obtoženega, ali se je prijavil k zdravniku, ker ima za to po zakonu pravico. Obtoženec tega ni storil. Predsednik dr. Subotić je radi tega pozval poveljnika orožniške straže, ter mu dal nalog, da naj gleda, da bo zdravnik takoj pregledal obtoženca. Na podlagi njihove izjave bo sodišče nadalje sklepalo.

Zaslišanje obtožencev

S tem so bile ob 9. uri zjutraj končane vse običajne formalnosti in predsednik objavi, da se bo prešlo na zasliševanje posameznih obtožencev. Kot prvi pride na vrsto obtoženi Bernardi. Zato odreja, da naj se vsi obtoženci odvedejo v sodniške zapore. Pred sodiščem naj ostane samo Bernardi. Obenem odreja, da se soobtoženci Hadžić, Frankić in Kremzi, katerih dejanja so bila v najožji zvezi z dejanji obtoženega Bernardića, obdržijo v zgradbi. Nato so bili res vsi obtoženci odpeljani, ter je ostal v dvorani samo Bernardi.

Bernardi preključuje svoje izjave.

Predsednik pozove obtoženca naj vstane. Ko Bernardi to stori, ga vpraša predsednik, ali je razumel obtožnico, ki je bila včeraj prečitana in ali je razumel, kakaj gre. Obtoženi izjavlja, da je vse razumel. Predsednik ga nato vpraša, ali ve za koliko število kaznivih dejanj mora odgovarjati. Obtoženec nato odgovori, da tega ne ve. Predsednik Subotić čita potem iz obtožnice in sicer se ozira najprvo na prvo dejanje. V tem delu obtožnice se Bernardi obtožuje, da je bil član teroristične omladinske organizacije, da je bil celo njen vodja in organizator organizacije, katere cilj je bil rušiti javni red v državi in delati s silo na njo; da se sedanje stanje v naši državi spremeni.

Bernardi v začetku zelo samozvestno in odločno odbija, da bi bil član te organizacije, da bi bil vodja kake teroristične družbe in sploh pravi, da nima pojma, ali je taka organizacija sploh obstojala.

Predsednik ga vpraša ali priznava, da je prejel od prof. Jelavića 6000 dinarjev za podpiranje članov te organizacije. Obtoženec priznava, da je res prejel od prof. Jelavića 6000 dinarjev, toda v povsem druge namene, to je za podpiranje preganjanih hrvaških omladin-cev. Predsednik Subotić ga pozove, naj objasni, kakšna skupina omladincev je to bila. Obtoženec: Tega ne morem povedati. To je bila velika skupina mladeničev, ki so za časa parlamentarnega režima bili prijatelji ideologije Stepana Radića.

Na vprašanje ali je on priznal, da je ta denar dobil za teroristično akcijo, pravi obtoženec, da je najprej povedal, kakaj je ta denar dobil in so mu na policiji rekli, da je dobil ta denar za teroristično akcijo, da so tako zapisali v zapisnik, katerega je on podpisal.

Prične se obširna razprava o teh zapisnikih. Predsednik pokaže obtožencu tozadevne izjave in njegov podpis ter ga vpraša ali je točen. Obtoženec: »Podpisi so moji. Ni potrebno, da bi prečitati te moje izjave. Priznam, da sem to podpisal. Povem pa, da sem si vse to le izmislil. Izmisli sem si ime nekega Sifonija, ki je prišel iz inozemstva. Ko to ni bilo dovolj in so hoteli vedeti, ali je bilo tudi vodstvo bivše Seljačke stranke vmešano pri teroristični organizaciji, sem tudi to priznal in sem dejal, da je tega Sifonija poslal dr. Krnjević, da z njegovo pomočjo ustanovim teroristično akcijo. Kajti smatral sem, če že moram lagati, naj pametno lažem. Zato sem vse to lepo pripovedoval. Bilo je pa vse izmišljeno.«

Nato stavijo zagovorniki na obtoženca razna vprašanja, kar je trajalo zelo dolgo časa. Obtoženec ponavlja, da ni bil nikaj vodja teroristične akcije, da sploh o teroristični akciji ni česar ni vedel in da so vse izjave pred policijo netočne.

Predsednik ga vpraša kako je bilo pri zasliševanju pred preiskovalnim sodnikom Armerijem v Zagrebu. Na to vprašanje pripoveduje obtoženec, da so ga prepeljali iz policijskih zaporov v sodniške.

Teroristična organizacija

Iz obširne razprave o tej teroristični akciji in iz vprašanj posameznih zagovornikov kakor tudi iz posameznih delov obtožnice posnemamo sledeča dejstva. V zadnjem času so nekateri omladinci organizirali tajno teroristično akcijo, katere kolovodja je bil obtoženi Bernardi. Člani te organizacije so imeli sestanke v znanih gostilnah v Zagrebu, dalje so se sestali v zagrebški okolici v gozdocvili pri Samoboru, v Jaski in na nekaterih drugih mestih.

Vsi ti sestanki so se vršili na poziv obtoženca. Na teh sestankih je obtoženec predlagal, da naj se v svrhu maščevanja za smrt Stepana Radića, dalje v svrhu spremembe sedanjega stanja v državi prične z odločno akcijo, z atentati. Atentati so bili naperjeni proti zagrebškimi generalom in višjim uradnikom, predvsem pa proti generalu Belimarkoviću, generalu Tomiću in policijskemu ravnatelju dr. Bedekoviću.

Bernardi vse zanika.

Z ozirom na to pravi obtoženi Bernardi, da ni pripadal nobeni taki organizaciji da ni dobil nobenih takih navedil, ter da tudi ni poznal nobenih generalov.

Zagovornik dr. Vranešić stavlja pri tej priliki predlog, da naj se obtoženi s stražo odvede v vojno ministrstvo, tam naj si ogleda generale, da se ugotovi, ali bo obtoženec lahko med njimi spoznal generala Tomića. Predsednik sodišča dr. Subotić je mnenja, da je ta predlog popolnoma neumestno in neresen, kajti obtoženec je že sam dejal, da jih ne pozna. Zato predsednik prosi zagovornika, kakor tudi ostale zagovornike, da naj bodo v interesu svojih klijentov toliko resni, da se bo popolnoma ugotovila objektivna resnica.

Zagovorniki nadaljujejo s posameznimi vprašanji. Odvetnik dr. Zanić vpraša obtoženca, ali je svoj apšemen priznanja pred podpisom prečital, ali pa jih je podpisal, ne da bi jih prečital. Obtoženec izjavlja, da so mu bile na policiji izjave predložene ter da jih je podpisal. Pred sodiščem pa je poslušal, kaj je preiskovalni sodnik narekoval zapisnikarju in je z ozirom na to podpisal.

Zagovornik dr. Marketić vprašuje obtoženca, kakšno društvo je bilo »Reunio« in dali je on bil njegov član. Obtoženec izjavlja, da on ni bil član tega društva, ker je bilo to vseučiliško društvo in legalno. Zato ni mogel vanj vstopiti ter da ni mogel poznati nekaterih njegovih članov, ki so danes soobtoženi. Pač pa je poznal soobtoženega Veselinovića iz omladinske organizacije že od prej. Na vprašanje, kakšne so bile te organizacije, pravi, da so bile te organizacije, ki so obstajale že pred 6. januarjem 1920, da pa se je on s člani teh organizacij kot svojimi starimi prijatelji in dobriimi znanci tudi še po 6. januarju pogosto sestajal v raznih zagrebških gostilnah, predvse mv gostilni »Mandelica«. Vendar pa so bili ti sestanki povsem prijateljski. O takih stvareh se ni moglo govoriti, ker so bile to gostilne, ki so bile stalno polne. Zato niso bile primerno mesto za tajne sestanke.

Zagovorniki vprašajo obtoženca nekaj glede direktorja zagrebške policije dr. Bedekovića.

Zagovornik dr. Smolja predlaga, da naj se v svrhu pojasnitve povabi na razpravo dr. Bedeković.

Nočni pohod.

V drugi točki obtožnice se pravi, da je obtoženi Bernardi v družbi še z 18 drugimi neke noči v začetku novembra 1920 preiskoval vse javne lokale in gostilne po Zagrebu z namenom, da bi videl, ali se kje nahaja kak general ali višji uradnik, glede katerih so sklenili, da jih je treba ubiti. Pri tej priliki je obtoženec skupino svojih pristaev, ki jih je bilo okrog 20, razdelil na tri razne manjše skupine, da bi lažje pregledali vse predele zagrebškega mesta. Vsakemu je dal revolver in po 300 dinarjev, da bi lahko v slučaju potrebe najeli avtomobil in čim hitreje pobegnili od mesta dogodka. 7. novembra je taka skupina obtožencev napadla kapelana Kaledino, ki je bil kakor znano žrtve njihovega atentata.

Obtoženec tega ne priznava, pravi, da ni sodeloval, ker je bil aretiran že 6. novembra. Posebej naglašja, da ga je policija 6. novembra aretirala ob devetih zvečer, ko je že ležal v postelji. Pravi, da kot dober revolucionar gotovo ne bo spal že ob tako zgodnji uri. Radi tega se ugotovi, da je bil obtoženec istočasno, ko je bil aretiran, popoldne ob šesti uri ranjen z revolverjem in sicer kakor pravi obtoženec, se je ranil sam, dočim izjavlja soobtoženi Kremzi, da ga je ranil on iz revolverja. Sicer pa obtoženec glede te točke ne priznava prav nobenega svojega sodelovanja, radi česar mu drž. tožitelj dr. Učević predloži dejanski stan in obtožnico, iz katere je razvidno, da v teh zadevah obtoženca obremenjujejo soobtoženi Matekić, Paver, Veselinović, Štrvak in Begić, ter da dva soobtoženca Štrvak in Paver do danes še nista preklecala svojih tozadevnih izjav, marveč vztrajata na tem, da sta od njega dobila strikne naloge, ter da v podrobnostih opisujeta ta nočni pohod.

Tudi pri tej priliki postavljajo zagovorniki številna vprašanja, na katera obtoženci promptno odgovarjajo.

Nabava revolverjev.

Nato je predsednik odredil polurni odmor, ker so obtoženci že utrujeni. Po odmoru se je pričela razprava o tretji točki obtožnice proti Bernardiću. Po tej točki se Bernardi okrivlja, da je v septembru 1920 nabavil revolverje, ter da jih je razdelil med člane teroristične organizacije.

Ta del današnje razprave je bil najbolj zanimiv, ker je obtoženec priznal, da ga je neki dan v septembru 1920 obtoženi Begić pozval in mu dal nalog, da naj gre k nekemu Kuntiću. Pri njem bo dobil revolver, toda samo v slučaju, če mu bo povedal geslo »Slemec«.

Obtoženec takoj v začetku ni hotel priznati v celoti. Pozneje pa je na podrobna vprašanja tožitelja dr. Učovića ter članov sodnega kolegija, kakor tudi odvetnikov, pripovedoval, kako je prišlo do tega.

Obtoženec pripoveduje, da je bil radi teh revolverjev dvakrat pri Kuntiću. Prvikrat se je odpejal s tramvajem v družbi s soobtoženim Štrvakom. Prišla sta h Kuntiću, ki pa je rekel, da paketa še ni, ter ju pozval, naj se javita pozneje. Zato je obtoženi Bernardi še isti dan proti večeru ponovno šel h Kuntiću, kjer je dobil paket, v katerem so se nahajali revolverji z municijo.

Nastala je živahna razprava o tem, kakšnega kalibra so bili revolverji. Obtoženec trdi, da so bili 6/30, dočim se v obtožnici navaja, da je bil eden od njih 7/35. Obtoženec posebej poudarja to razliko, da so bili to popolnoma majhni revolverji, nakar ga državni tožilec vpraša ali je bila municija iz dum-dum krogle. Obtoženec vpraša kakšna municija je to. Ko so mu obrazložili, je državni tožilec ugotovil, da je bila pridana vsakemu revolverju municija dum-dum.

Obtoženec priznava, da je revolverje prejel in da je enega izročil obtoženim: Begiću, Marge-
tiću, Matekoviću in Štrvak, in z vsakim revolverjem vred tudi municijo.

Ker je med dolgotrajnim zaslišanjem radi stavljenih vprašanj tako od strani obrambe, kakor

Danska odlikovanja

Belgrad, 25. aprila. AA. Ob 12.30 je bil sprejet v svečani avdienci od Nj. Vel. kralja danski poslanik na našem dvoru g. N. Hest. Pri tej priliki je g. Hest predal Nj. Vel. kralju po nalogu svojega suverena tradicionalni danski red Slona I. reda, s katerim je bil Nj. Vel. kralj odlikovan od kralja Kristijana IX. Ob 13 je bilo prirejeno v doru kosilo na čast g. Hesta. Razen tega najvišjega odlikovanja je prejel g. Hest ministru za trgovino in industrijo g. Demetroviću red Daneborga I. reda, a dr. Steinmetzu, načelniku ministrstva za trgovino in industrijo in delegatu naše kraljevine na razstavi v Kodanju, isti red II. reda, s katerim ga je odlikoval danski kralj Kristijan. Naš poslanik v Berlinu gospod Balugdić je bil odlikovan z redom Daneborga I. reda.

Po razorožitveni konferenci

Rim, 25. aprila. AA. 27. aprila na dan 4. fašističnega nabora bodo spuščene v ladjedelnice v Speziji, Trstu, Castellmarru in Sestri v morje štiri nove križarke. Imenovale se bodo »Zara«, »Fiume«, »Giovanni dalle bandi nere« in »Alberto Giussano«.

Anglija nezadovoljna z vodstvom reparacijske banke

London, 25. aprila. n. »Daily Telegraph« izjavlja v polemичnem članku, da je imenovanje ravnateljev mednarodne reparacijske banke zelo neugodno za Anglijo, ker imate Francija in Nemčija vsaka po tri, Anglija pa samo dva ravnatelja, tako da bodo imeli glavni dolžniki in glavni upniki nezaželeno velik vpliv na poslovanje ter bodo vodili posle ljudje, ki bodo gledali predvsem na politiko ali pa na gospodarstvo.

Nadaljevanje angleško-egiptovskih pogajanj

London, 25. aprila. AA. Angleško-egiptska pogajanja, ki so bila odgodena ravno pred Veliko nočjo, da se omogoči egiptski delegaciji posvetovanje s kolegi v Kairu glede na nekatere točke, bodo obnovljena prihodnji tork zjutraj.

Nemci ne obiščejo franc. bojišč

Berlin, 25. aprila. n. Skupni obisk francoskih bojišč po društvu nemških bojnikov in francoski sekciji Ciamag je bil odpovedan, ker se smatra, da bi bila nemška demonstracija neumestna.

Roparski napad na Donavi

Bukarešt, 25. aprila. n. Preteklo noč je bil izvršen na Donavi med Brailo in Hirtovo predrzen roparski napad na vlačilca, ki je vlek za seboj dva velika čolna. Z obeh donavskih obal so ponoči nenadoma začeli streljati na vlačilec, kateremu sta se razen tega približala dva čolna, iz katerih so tudi streljali na ladjo. Posadka vlačilca se je tudi branila s streljanjem in se ji je končno posrečilo uiti na ta način, da je vlačilec vozil s polno paro. Več mož posadke je bilo v boju ranjenih.

Kako je umrl prestolonaslednik Rudolf

London, 25. aprila. n. Leopold Wöllfling je izdal avtobiografijo, v kateri izjavlja, da avstrijski prestolonaslednik Rudolf ni izvršil samoumora, temveč da je bil ubit v nočnem prepiru.

Dunaj, 25. aprila. n. Grof Adalbert Starhemberg je danes umrl v starosti 68 let v nekem dunajskem sanatoriju.

Berlin, 25. aprila. AA. Državna vlada je zahtevala od ruske vlade naj prepove delovanje Stahelma v Porenju.

Koncert Antona Šublja

Nekdanji solist ljubljanske opere g. Anton Šubelj se pri nas več let ni javno pokazal. Čuli smo, da žanje lepe uspehe kot koncertni pevec v Ameriki. Svoči, 25. t. m. je g. Šubelj zopet priredil koncert v Ljubljani v filharmonični dvorani. S svojo spremljevalko gđ. Marico Vogelinkovo je bil pred nekaj tedni priredil koncert ameriških »narodnih« pesmi že tudi v Berlinu in žel prav lepe kritike, kakor se čuje.

Dvorana ni bila baš polna, toda prisrčni nastop g. Šublja, originalita pesmi, njih izrazito podajanje in pevске vrline podajajoča so poslušalstvo takoj pridobile. G. Šubelj si je pridobil tačas, kar ga nismo čuli, prav lepo pevsko tehniko, si ojačil in v vseh legah zenačil glas in s presenetljivo prepričevalnostjo podal zlasti zamorske duhovne pesmi, polne naivne misli. So to pesmi, zložene tujatam v neki mešanici dura in mla, zgrajene z malo tipičnimi motivi, enoglasne (klavirska spremljava je bila neka razlaga le za evropska moderna ušesa), pa čisto zelo ekspresivne in globoko učinkovite, polne najvneličnih primese in ne brez duhovnega izraza. Manj se je bilo mogoče poglabiti v indijske, precej drugačne pesmi. G. Šubelj je spremljal svoja podajanja tudi z pojasnjevalnimi gestami, kar je bilo nam novo, v Ameriki pa je nemara to navada. Končno je bilo na programu nekaj humorističnih posvetnih, ki imajo bolj deklaratorni značaj. Ne katere pesmi je moral pevec ponoviti.

Gđna. Vogelinkova je peva spremljala s diskretnostjo, tako da se je pevec mogel vedno v prvi vrsti uveljaviti. G. Šubelj nas je s svojo tehniko, izobraženim glasom in globoko občuteno interpretacijo presenetil, čeprav nam je ameriška manira njegova nekoliko tuja, vendar mu je treba k uspehu toplo čestitati, žel je pa veliko aplavza, dobil šopke in vence in našel zelo hvaležno publiko zopet v domovini. Naj bi se kmalu zopet pojavil na našem koncertnem odru.

od strani sodišča potekel čas, in je bila že ena ura, je predsednik prekinil razpravo. Javil je, da bo sodišče popoldne razpravljalo o predlogih, ki so bili stavljeni tekom razprave. Nadaljevanje zasliševanja obtoženca o njegovih nadaljnjih krivdah se bo vršilo jutri ob osmi uri.

Alpinci v Trstu

Rim 20. aprila 1930.

Državni tajnik v vojnem ministrstvu Manaresi, ki je obenem predsednik Društva italijanskih alpincev, je letos sklical te bivše vojake na veliko zborovanje v Trst. Tržaška glavna postaja je kar bruhala iz sebe polk za polkom. Pod poveljstvom častnikov je prihajal vlak za vlakom iz Turina, Milana, Verone in manjših mest v zgornji Italiji. Okoli 23.000 bivših vojakov je izstopilo v Trstu v enem samem dnevu. Fašistični tisk je z zadovoljstvom ugotovil, da se je izvršil prevoz v največjem redu, vlaki da so prihajali točno ob napovedani uri; v tem pogledu, da je alpinski zlet izrednega pomena.

V tržaškem pristanišču so se že nahajale vojne ladje, v Trst je prispel državni podtajnik v vojnem ministrstvu, in minister zrakoplovstva je kar priletel iz Rima. Na admiralni ladji je admiral Denti napil alpincev, kralju in Mussoliniju, »ministru vseh oboroženih sil, ki nam je dal nove krvi in življenja, da lahko mirno gledamo v bodočnost domovine.« Odgovoril je minister Balbo in poudaril, »da so vse oborožene sile na suhem, na morju in v zraku združene v eni veri, enem upanju in eni strasti po mogočnosti Italije, za slavo kralja in vdane poveljem Mussolinija.« Na glavnem trgu je imel državni podtajnik Manaresi ognjiviti nagovor. »Ako bo treba, bodo alpinci korakali za domovino kakor vselej, in domovina se tu bolj čuti, ker je meja blizu.« Nato je g. Manaresi prečital imena padlih prostovoljcev. Alpinci so za vsakim odgovarjali »Presente« (Navzoči!). V dvorani fašistične stranke je Manaresi dejal med drugim: »Ne vem, kaj mislijo, ne kaj delajo, ne kaj bodo poskušali narodi okoli nas; toda čeprav mi ne ogrožamo nikogar, vem, da ne moremo trpeti, da bi nam kdo križal pot.« Udarnostne brzjavke so bile poslale kralju, Mussoliniju, vojnemu mi-

nistru in Grandiju v London. Da je imel zlet v Trst poseben namen, je še posebej povedal g. Manaresi v članku »Trst«, ki je izšel v »Alpino« in v tržaških listih. Alpinci — tako izvaja Manaresi — čutijo, da se okoli zmagovalne Italije zbirajo nevoščljivost, ljubosumnost, da se Italija zapostavlja. Še nikdar niso toliko govorili o miru kot v zadnjem času. To je sumljivo. Kajti ravno pred vojno je bila beseda mir vsakomur na ustnih. Alpinci morajo biti pozorni. »Alpinci so prišli sem, da obiščejo stare prijatelje in da si ogledajo zemlje, ki bi moglo danes ali jutri postati zanimivo... Po Trstu bodo korakali alpinci ob zvoku bojnih pesmi, ob tržaškem morju, nasproti Jadranu, ki bi moral biti ves naš, pa ni... kot vojaki z odločnim pogledom, da pokažejo vsem, da so ob vsaki uri pripravljeni slediti kraljevim in Mussolinijevim ukazom. Bojna pesem alpincev se bo razlegala ob jadranski obali, kjer so ostala neizbrisna znamenja Rima in Benetk...« V svoji poslanici Tržačanom pa veli g. Manaresi, da so prišli alpinci v Trst, da zapojejo pesem boja in zmage. »Naj se vali pesem počasi in slovesno ob jadranski obali in naj zbudi odmev zvonov v nešteti beneških stolpih (v Dalmaciji). Alpinci so prišli na mejo, da s te jadranske postojanke dvignejo pesem osvobojenemu Trstu, osvobojeni Reki, osvobojenemu Zadru in Splitu, ki še ni osvobojen. Pesem alpincev je pesem upanja, ki jo bodo gotovo čula dalmatinska mesta od Zadra do Dubrovnika.« Alpincem sta poslala pozdravne brzjavke vojni minister Gazzera in zunanji minister Grandi.

V ostalem se je alpinski izlet izvršil in končal v redu ob dobrodušnem razpoloženju udeležencev in tržaškega prebivalstva. Njegov političen pomen so itak zadostno podčrtali fašistični listi in oficijelni govorniki.

Železniška konferenca v Opatiji

Sušak, 25. aprila. r. V Opatiji se je pričela mednarodna železniška konferenca, ki zboruje v hotelu Regina. Prisotne je pozdravil šef italijanske delegacije inspektor Demarchi. Odgovoril mu je avstrijski delegat dr. Winick. Za predsednika je bil nato izvoljen dr. Winick. Obenem se je določil program dela. Delegati so imeli nato skupno zakusko, pri čemer je bilo izrečenih mnogo govorov s posebnim ozirom na jadranske luke. Govorilo se je o konkurenciji Hamburga z ozirom na katero se je razmišljalo, kaj bi bilo treba ukreniti, da se parira njen škodljiv vpliv. Udeleženci so si ogledali Reko, ter se nato odpeljali v Postojno obiskat kraško jamo.

Konferenca se je nadaljevala danes popoldne ob 5. Našo državo zastopajo višji inšpektorji Rožman in Pretnar iz Belgrada in Jelašič iz Ljubljane.

Poljski in češki akademiki v Belgradu

Belgrad, 25. aprila. k. V Belgrad je danes prispela večja skupina akademikov filozofov z univerze v Vilni pod vodstvom svojih profesorjev. Na kolodvoru so jih pričakovali zastopniki poljskega poslanstva in poljsko jugoslovanske lige. Danes zvečer jim priredi poljsko jugoslovanska liga prirčen sprejem v svojih prostorih.

Istočasno so prispeli v Belgrad tudi češki visokošolci, ki so bili v Carigradu.

Italijansko vojno brodovje v Albaniji

Skadar, 25. aprila. AA. V albanske vode je prispela eskadra italijanske vojne mornarice, ki jo tvori križarka »Andrea Doria« z dvema eskadrami torpedovk. Albansko prebivalstvo je priredilo italijanskim mornarjem navdušen sprejem. Italijanski eskadri poveljuje admiral Monaco di Longano.

Velekoncentracija kapitala

Newyork, 25. aprila. AA. Akcionarji bank »Chase national bank«, »Equitable trust company« in »Interstate trust company« so sklenili fuzijo svojih zavodov. Nova banka bo najmočnejša finančna ustanova sveta. Glavnica novega zavoda bo znašala 2 milijardi 800 milijonov dolarjev.

Sedem letal zgorelo

Pariz, 25. aprila. n. Na mornariškem letališču pri Toulonu je požar uničil večeraj sedem letal, med njimi štiri Goliathe in rekordni aparat »La Fregatte«, s katerim je mornariški častnik Paris ponovno poskušal leteti v Ameriko.

Vojak padel iz vlaka

Leskovec, 25. aprila. AA. Pri km 293.50 med postajama Leskovec in Gjurjevo so našli ob 6.30 redova drugega eskadrona prvega konjeniškega polka v Nišu Mihajla Stojanovića, rodом iz Leskovca, ki je ležal nezavesten v jarku. Ob 7.30 je bil prepeljan s furgonom na postajo v Leskovcu, kjer pa je umrl ob 8.10. Policijska oblastva so izvršila preiskavo ter odredila, naj se truplo redova Stojanovića prepelje v prosekuro državne bolnice v Leskovcu. Verjetno je, da je Stojanović padel iz vlaka št. 712, ker so pri njem našli vozni listek za potovanje iz Niša v Leskovac.

Dunajska vremenska napoved Nobene histvene spremembe sedanjega vremena.

Senjski kapitularni vikar

Sušak, 25. aprila. r. Včeraj se je vršila v Novem skupna seja zastopnikov senjsko-modruškega kapitla pod predsedstvom prošta msgr. Cvetka. Na tej seji so izbrali skupnega kapitularnega vikarja za oba kapitla. Izvoljen je bil kanonik senjske škofije dr. Ivan Starčević, dočim bo taškiške posle še naprej opravljal msgr. Anton Golik.

Nove zračne proge

Novi Sad, 25. aprila. r. Mednarodna zračna proga Belgrad—Zagreb—Gradec—Dunaj se je otvorila 31. marca ter se bo 1. maja otvorila njeno nadaljevanje preko Skoplja do Soluna. Promet se bo vršil vsak dan v obe smeri. Dočim so bile pri dosedanjih zračni zvezi Belgrad—Dunaj poleg našega zrakoplovnega društva angažirane tudi avstrijske in francoske letalske družbe, se bo vršil zračni promet preko Skoplja do Soluna izključno le v režiji našega zrakoplovnega društva. Potrebno dovoljenje grške vlade je že prišlo. S tem je Solun zvezan z Dunajem tako, da bo trajala vožnja v obe smeri po 11 ur. Nadalje se odvarja 1. maja tudi proga Belgrad—Cetinje—Podgorica. Končno je mednarodno društvo za zračni promet v Parizu sklenilo uvesti na dosedanje zračni progi Pariz—Strassburg—Nürnberg—Praga—Dunaj—Budimpešta—Belgrad—Bukarešta—Carigrad s stransko progo od Belgrada preko Sofije do Carigrada od 1. maja naprej tako zvani brzi dnevni promet s potniki in blagom. Od Carigrada do Pariza bo trajala vožnja le 16 ur in 10 minut.

Dr. Babinger v Zagrebu

Zagreb, 25. aprila. r. V Zagreb je dopotoval profesor zgodovine islandskih narodov v Berlinu znani orientalist dr. Franc Babinger, dopisni član zagrebške akademije znanosti in umetnosti. Babinger je bil v živahnih znanstvenih stikih s pokojnim dr. Vladimirjem Mazuranićem. Njegovo glavno delo je »Osmanski zgodovinarji«. Razen tega izvira od njega velik niz razprav, ki se tičejo odnosa južnih Slovanom napram orientalskim narodom. Njegovo poslednje veliko delo je velik članek o bosanski Mekki. Dr. Babinger potuje v svojem avtomobilu v spremstvu nekega Angleža in bo posetil velik del Balkana, ki ga dobro pozna na temelju dolgoletnih študijev.

Pobijanje živinske kuge

Belgrad, 25. aprila. AA. Minister poljedelstva je na podlagi čl. 3. in 42. zakona o pobijanju živinskih kug izdal ukrepe za čim uspešnejšo borbo proti kugam. Obenem je predpisal razne kazni proti kršiteljem teh določb. Ti predpisi se nanašajo na § 111. zakona z dne 14. junija 1928 in so dostavljeni področnim oblastvom, veterinarjem itd. Oblastva jih bodo raztolmačila širšemu občinstvu, zlasti v zvezi s pobijanjem boginj pri ovcah.

Radio Thermo Laško

Vsem cenjenim obiskovalcem kopalnice sporočamo, da je kopalnica na novo preurejena in adaptirana. Vsa dela so dovršena in bo kopalnica v celnem obsegu — od 27. aprila dalje

zopet odprto.

Uprava kopalnice.

Fran Lavtižar

† 25. 4. 1930

Ljubljana, 25. aprila.

»Srečna je smrt onih, katerih življenje je bilo lepo,« pravi sv. Avguštin. Če o kom, velja ta beseda o rajniku, ki mu polagamo spominski list na krsto, ki se še ni zaprla.

Lepo je bilo to življenje, vltito kakor iz enega samega kosa plemenite bronovine. Dosledno dolžnostno je bilo, zavedno moško, vseskozi krščansko, službe Bogu in bližnjemu, rodbini, narodu, državi! Lepa, blažena je bila zato tudi smrt. Pripravilo jo je muke polno trpljenje, ki pa ga je rajnik junaško prenašal in sprejel jo je, popolno vdan v božjo voljo, ob svitu vseh tolažil sv. vere!

Rajnik se je rodil 28. januarja 1874 pod Triglavom v Mojstrani, iz ugledne hiše. Ko si je izbral poklic, se je z vsem srcem posvetil vzgoji slovenske mladine. Kot ljudskošolski učitelj je najprej služboval v Kropi, potem je prišel — še zelo mlad — za učitelja-voditelja v Kamno Gorico, odločil kot voditelj na osnovno šolo v Šmartno pod Šmarno goro. Oblast ga je nato poklicala kot voditelja na ljudsko šolo v Šiški ob času, ko se je gradilo novo poslopje, in ga naposled imenovala za šolskega nadzornika v Ljubljani. Ob prevratu je bil pridružen oddelku za socialno skrb v Ljubljani. Začasno je bil dodeljen tudi ministrstvu za socialno skrb v Belgradu, dokler ni kot ministerialni tajnik stopil v pokoj. Odslej je živel v Ljubljani do smrti.

To je bil torej zunanji okvir življenja, ki je doseglo 56 let in ki ga je rajnik v neumornem delu napolnil s prelepo vsebino. Že samo njegovo delo v šoli je bilo plodovito. Zapiski v zapeščinah in knjižnica priča, kako vestno se je pripravil za pouk, kako se dosledno izpopolnjeval in kako je skrbno sestavljal referate. Toda še mu ni bilo vsega tega obilnega dela zadosti obilo. Kot zelo socialno čuteč človek se je zelo zanimal za presveto in narodno gospodarstvo. Poleg župana Bebeca je bil dolgo vrsto let desna roka takratnega referenta za gasilstvo pri bivšem deželnem odboru. Udeleževal se je pokretov za gospodarsko osamosvojitve učitelstva, zadnja leta je, vester in preudaren kakor je bil, sodeloval tudi pri večjih gospodarskih podjetjih.

Toda njegova duša je stremila še višje. Kot vseskozi krščansko usmerjenega šolnika in kot socialno čutečega človeka je plemenito srce privedlo dosledno v zadnji petinski življenja na polje dejavne krščanske ljubezni. Vstopil je v krog bratov sv. Vincencija Pavelskega in postal predsednik družbe sv. Vincencija Pavelskega. Ni mogoče v kratkem povedati, kaj je storil v primerno kratkem času za družbo: kako je osnoval centralno karitativno pisarno, kako je delo v družbi, zamrlo deloma med vojsko, počivil, kako stopil v stik z družbo po vsem svetu, kako skrbel za redne občne zbornice, kako se trudil, da so začela izhajati spet letna poročila, kako zasnoval družbeno knjižnico in kako sodeloval, da je število konferenc tako česno naraslo. Vse to delo, čisto tako malo vidno, pa je vršil popolnoma nesebično z neutrudno pripravljenostjo. In pri vsem tem je vodil družbo za mladinske domove, vodil družbo ljubljanske škofije za oskrbo sirot, bil nad vse delavni član kuratorija dr. Krekove gospodinj-ske šole. Zadnje leto je osnoval tudi karitativno zvezo, žal, da ni učeal prvega občnega zbora. In še je našel časa, da je v neštetilnih slučajih posredoval v prilog siromakom, revežem, zapuščenim, brezposelnim. Krščanska dobrotelnost mu je pač bila kakor plemenita mati, ki gleda za otrokom v naročju samo na dete, pozabi pa nase, na svojo osebo in korist.

Pokojnik je živel v nad vse srečnem zakonu z gospo Franjo, rojeno Pesjakovo iz Kamne Gorice. Ker ni imel svojih otrok, pa je drugim otrokom v sorodstvu postal nad vse skrben oče in namesto družine je Bog zbral okoli njega nešteto deco iz vseh krajev: sirote, ubožce, zapuščene. Vsi ti plakajo ob grobu.

Kot človek je bil rajnik odkrit značaj, trezen v sodbi, premišljen v sklepih, vztrajen v delu, človek, na katerega se smeš zanesti v vsakem slučaju. Kot kristjan pa je bil poln trdne vere, poln kršč. upanja in krščanske ljubezni. Ni govoril o krščanskem življenju, pa živel krščansko življenje.

Tako je bilo to lepo življenje. In potem je prišla srečna, blažena smrt. Šel je v tujino (Graz) iskat izgubljenega zdravja, pa se kmalu (včeraj) vrnil sam za par ur ugašajočega življenja domov. Bil pa je popolnoma pripravljen na smrt. Pred operacijo je prejel svete zakramente, in zadnji dan pred smrtjo vsa tolažila svete Cerkve. Vso mukopolno bolezen — rak v trebušni votlini — je prenašal kot mož in kristjan, skrival je trpljenje in prav nič ni tožil.

V nedeljo ob 4 popoldne vrnemo njegove zemeljske ostanke rodni zemlji, njegovo dušo pa pripočemo ljubezni božji. Dal si nam ga o Gospod; bil nam je v ponos in čast; izročamo ti ga, vdani v tvojo sveto voljo, pa z veliko bolestjo in žalobo v srečo.

Ante Kordin:

Predsednik Vincencijeve družbe

Mirno, umirjeno je prihajal vsak dan v karitativno pisarno v Marijanišče. Navadno z viržinko v ustih, v zadnjem času opirajoč se nekoliko na palico. Iz svetlih, odkritih oči je odseval prvi prijazni pozdrav prišlecu, sledila je modra očelovska beseda. Bil je vedno pripravljen pomagati pomoči potrebnemu. Njegove naloge so bile obsežne. Napisi na vratih pisarne pričajo, da je tu bival mož dela, vztrajne požrtvovalnosti in idealizma. S spoštovanjem si zrl v pokojnem poštenjaku, globokovernega lajka in javnega kulturnega delavca. V javnosti pa je bil tih, čeprav je zelo mnogo storil za — javnost. Največja beda je navadno skrita in zato je zdravilo za njo, ako hoče biti uspešno, tudi — skrito. Pokojnik je bil v tem — vzor!

Vincencijeva družba je bila ustanovljena med Slovenci 24. aprila 1876. Po prizadevanju prof. na učiteljsko Jos. Kronbergerja je imenovani ljublj. škof dr. Janez Gogala ustanovil idealno laično ustanovo, ki ima svoj zunanji izvor v Franciji, notranji pa v pariškem akademiku F. Ozanamu, ki je prežet kršč. karitas l. 1833. osnoval prvo Vinc. konferenco v Parizu, ki je postala matica konferenc po vsem svetu. V Vinc. družbi se je zbirala pri nas vedno elitna katoliška inteligenca, ki je praktično izvrševala zapoved Kristusovo: Ljubi bližnjega kakor samega sebe! Že tedaj je bila ubožnost v Ljubljani velika, a pereče je bilo: skrb za siromašno mladino. Neumorni predsednik Gogala je l. 1880. kupil prostor na Sp. Poljanah, kjer je vzraslo Marijanišče, ki praznuje letos svojo petdesetletnico. V naslednjih predsednikih Vinc. dr. — prošt Jarc, kan. Zamej, prelat Rozman, dr. Gruđen in danes pokojni Lavtižar — v vseh je živel skrb za Marijanišče in za slične ustanove v Trzinu in St. Vidu. kjer je krščanska ljubezen gojila najnežnejši cvet naroda, ki ni imel več lastnega ognjišča, ali pa nudi dijakom v mestu varen in skrben dom.

Pokojnik je bil prvi lajik, ki je zavzemal mesto predsednika Vinc. dr. in sicer že od l. 1918. Bil ji je voditelj, skrbno se zavedajoč, da smo katoličani v prvi vrsti poklicani, da lečimo rane socialne bede svojemu bližnjemu. Nadnaravni pomen družbe je pokojni predsednik povsod poudarjal in budil pravi zmisel dela Vincencijevega brata, ki v osebni žrtvi deli bližnjemu duhovno in telesno dobro iz najvišjega nagiba: iz ljubezni do Boga. — V predsedniku se je očitoval skrbjivi in natančni šolnik, ki je užival vseskozi zaupanje in ljubezen. — Razvoj družbe mu je bil najbolj pri srcu. Zlasti je pospeševal ustanavljanje novih konferenc, ki preprežajo že vso Slovenijo. Tudi podeželsko ljudstvo naj s karitativnostjo pomaga lečiti srčno in telesno bol! Ko so na skrbno pripravljenih vsakoletnih občnih zborih družbe vstajala nova vprašanja in naloge družbe, je bil pokojnik ves zavzet, da se izvedejo. Najbolj pa je bil vesel mladega karitativnega naraščanja, ki se je pojavil v dijaških konferencah, ki naj privabijo novih idealnih delavcev v krog Vinc. bratov. Za zasluge, ki si jih je pridobil za Cerkve vedno požrtvovalno delavni predsednik kot karitativni delavec, je bil l. 1923. od sv. očeta Pija XI. odlikovan s križem »pro ecclesia et pontifice«. Pokojnik je v svoji širokogrudnosti in naprednosti pospeševal vsako delo, ki je dvignilo naloge družbe. Poln načrtov ljubezni za bodočnost, je prekinil svoje zemsko delo. Šopek cvetlic, ki jih je tako ljubil, se je razširil v žalni veneč, ki zadnjikrat dehti ob možu, za katerim žalujejo Vincencijeve bratje, ki jim je bil pokojni predsednik — brat in oče.

Lavtižar - šolnik

Fran Lavtižar je bil odličen učitelj. Kjerkoli je služboval, ga je ljudstvo visoko cenilo, ker ni bil samo učitelj med štirimi stenskim stenami, temveč je stopal tudi ven iz šolskih prostorov — ven med ljudstvo. Zbiral je šoli odraslo mladino ter jo organiziral v pevsko društvo, može pa je zbiral v gasilskih društvih. Zlasti pa je imel veselje do sadjarstva. Njegovi šolski vrtni so bili v kras in marsikateri učitelj se je hotel učiti vrtnarstva k njemu. Služboval je najprej v Kropi, nato v Kamni gorici, dalje v Šmartnem pod Šmarno goro in nazadnje v Spodnji Šiški. V Šmartnem pod Šmarno goro se je trudil za novo šolsko zgradbo in nov šolski vrt. V Spodnji Šiški je dosegel, da so šolsko poslopje dvignili še za eno nadstropje ter tedanjo 6 razredno šolo razširili v 2 osmorazrednici, iz katerih sta se pozneje razvili 2 samostojni meščanski šoli.

Šolska oblast je spoznala v njem odlične učiteljske sposobnosti, zato ga je imenovala l. 1914 za šolskega nadzornika, najprej za Novo mesto, a nato za Ljubljano. Kot šolski nadzornik je bil med učitelstvom splošno priljubljen, ker ga je znal navdušiti in bodriti za napredek in procvit prosvete. Po prevratu so ga tedanje razmere polinile iz šolske službe, ker tedanji oblastniki njegovega dela in prepričanja niso umevali. Učitelstvo pa ga bo ohranilo v lepem spominu, zlasti pa učitelstvo Slomškovih idej.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40.—, eleg. vezana Din 55.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Po 16 letih se vrnil iz Rusije

Kako je v Rusiji — Kaj pripoveduje Janez Gril iz Krašnje

Ljubljana, 24. aprila.

Strahotna, včasih celo malce neverjetna so poročila, ki jih začne čitati po časniki o življenju v današnji sovjetski Rusiji. Citamo o tem, toda marsikdo podvomni o resničnosti teh in takih poročil.

Tistim torej, ki ne verjamejo časopisnim vestem, naj služi v dokaz resničnosti, kaj se v sovjetski Rusiji danes godi, pripovedovanje Janeza Grila, ki se je po polnih 16 letih bivanja v Rusiji vrnil večerj domov.

Janez Gril je doma iz Krašnje pri Lukovici, tam ima sorodnike in znance. Ena sestra je od lanske jeseni poročena na Jeziči, zato se je ob vrnitvi najprej ustavil pri nji. Danes pa se je skupno s sestro Angelo ter njevim možem odpeljal z avtobusom v Krašnje k večeremu snidenju z ostalimi sorodniki in domačini.

Takoj ob izbruhu vojne je Janez Gril odšel k vojakom in na fronto v Galicijo. Služil je pri »Janceh«, pri bivšem 17. pešpotku. Pripoveduje, da je premeril Galicijo po dolgem in počez, 18. decembra 1914 je bil ranjen, 4 dni nato pa, 22. decembra, od rusov ujet. Prvi vojni Božič je torej preživel že med Rusi, tako potem tudi nadaljnjih petnajst.

Ves čas se je naš Janez mudi v Omsku, malem mestu severne Sibirije. Tam je nekaj časa delal kot delavec na železniški progi, nato pa je prišel v obrat nekakega slaščičarja, kjer je ostal vse do odhoda v domovino.

»No, kako je torej v Rusiji?«

»Skrajno slabo, zanič. Kjer sem bil, je bil kruh ves čas in še zdaj na karte. Pa kakšen kruh. Črn, kot je črna prst, ki jo krt narije iz zemlje. Vsak delavec dobi 700 gramov kruha, njegova žena ali otrok pa po 300 gramov.«

»Kje pa je bela moka, kje pa je pšenica, ki jo Rusija vendarle, nekaj prideluje?«

Ob tem vprašanju se je Gril posmešnil, skomignil z rameni ter dejal z nasmeškom:

»Kje... Saj veste kje... Nič se ne briga preveč za druge. Vsak gleda le nase, da je sam sit, da zase prideluje. Pač prideluje tisto, kar je najlažje in najcenejše.«

»Kaj pa s tako zvano kolektivizacijo?«

Zemljo jemljejo tistim, ki jo imajo, jo združujejo in potem skupno obdelujejo. Kmetje se sicer pridružijo in kolonije ter žugajo s pestmi in stisnjenimi usti — toda upreti se nihče ne more. Z ramenti majo, češ, kakor bo pa bo... Ljudi se polasta velika lakomnost in malodušnost do vsega, kar je okrog njih in kar se priinja. Dela tisti, ki nekako mora, drugi postopajo, brijejo nožice in vendarle žive. S čedno obleko v Rusiji pravzaprav ne smete na ulico. S prstom kažejo za vami, tudi s pestmi se vas lotijo ter kriče: boržuj, boržuj... Pri množici je v častih oni, ki hodi raztrgan, razcpan, ki je z eno samo edino vrstico prepasan čez pas, po obrazu vse kosmat in zamazan, ki poleg tega pridno pije vodo in se valja v jaku. Takim se bilihajo, jih hvalijo ter priključajo: harašo, harašo... Jaz seveda tega nisem bil vajen, zato me je venomer vlekel domov, v Evropo, med kulturne ljudi.

Pa res, kako da že prej niste prišli domov?

Smrtna avtomobilska nesreča

St. Janž, 28. aprila.

Danes popoldne okrog 5 se je dogodila na cesti med Krmelom in St. Janžem težka avtomobilska nesreča. Jakilov šofer Simončič Josip, primorski Slovenec Mršnik in Jelar so se vozili sem in tja, da bi naučili Jelarja. Daji so mu v roke volan. Vozili so najprej s precejšnjo hitrostjo. Kar nenadoma zadenejo v leseni občestni kanton in že je avto ležal v potoku poleg ceste. Simončič je skočil iz avtomobila. Mršnik je precej nevarno poskočeval, Jelar pa je obležal mrtev pod avtom. Tovarisa sta ga sicer izvlekla izpod avtomobila še živ, pa je bila vsaka pomoč brezuspešna, ako ravno je že čez par minut prispel zdravnik iz Krmela. Na kraj nesreče so se kmalu zbrali mnogi ljudje, ki so pod vodstvom rudniškega ravatelja gosp. Cervenke izvele avto iz potoka. Ponesrečenca so prepeljali v mrtvašnico. Doma je bil iz krščanske rodbine pri Sevnici.

Skrivnostni slučaj na Kodeljevem

Nesreča ali zločin?

Ljubljana, 25. aprila.

Delavski naselbino na Kodeljevem razburja že od torka sem skrivnostni slučaj, ki do danes še ni pojasnjen. O tem slučaju krožijo po Kodeljevem in bližnjih predmestjih, Vodmatu, Mosiali in po poljskem okraju najrazličnejše govorice in domneve.

V slabih delavski baraki na Kodeljevem živi poštna družina delavca Franceta Podrebskega. Sest otrok je pri hiši in življenje te družine ob skromnih obetovih dohodkih je bilo že doslej vse prelo kot sijajno, vendar pa vseskozi posteno in pravično. Ali sedaj je to družino zadel strašen udarec: oče je nepričakovano, neznan kam in na še nepojasnjen način izginil. — Pogrešajo ga že od velikonočnega ponedeljka sem. Kakor bi ga vzela temna noč.

Oče Podrebski je bil trezen, soliden mož. Na velikonočni ponedeljek popoldne pa ga je brat povabil, naj se sestane z njim v neki gostilni v Štepanji vasi. France se je bratovim prošnjam odzval in je odšel v bližnjo Štepanjo vas, kar tak, kakor je bil doma, oblečen le v hlače, srajco in telovnik, brez suknjice. Ko je odhajal z doma, so ga videli domači zadnjič. — V Štepanji vasi je zmerno pil v bratovi družbi; kam je potem odšel, ni znano nikomur, prav tako ne, kaj se je z njim zgodilo.

Najverjetnejša domneva je, da je vime nevaren mož bil nekoliko omamljen, da je začel v miru v Gruberjev prekop ali v Ljubljano in utonil. Voda pa njegovega trupla še ni vrgla na

»Bil sem takrat ob splošni vrnitvi ujetnikov že določen in sicer za 13 transport. Medtem, ko je 12 transportov gladko odšlo iz Sibirije, nas niso več pustili — in ostal sem. Mnogo Slovencev, Hrvatov in Srbov je še v Rusiji. Potem si nisem mogel pomagati domov. Manjkalo je vsega: denarja, dokumentov, pa tudi pustili niso boljše nobenega.«

»Kaj pa s cerkvami, z verskim preganjanjem? Ali je res, da se v Rusiji kar na debelo podirajo cerkve?«

»Duhovnik na Ruskem nima nobene veljave. Niti delati mu ne pušče, če bi kje hotel. Cerkev so zaprle, veliko jih je podrli in se jih podirajo. Videl sem sam, ko so okrog zvonika nalivali debelo rdečo barvo, pobrali so mu ves denar, kar je bil vzel s seboj. Noben protest mu ni pomagal. Sploh se iz Rusije ne sme pošiljati nikak denar in nikamor. Vso prilago pa je lahko svobodno vzel čez mejo.«

Janez Gril nato še pripoveduje, kako je končno vendarle dobil vse pravice od doma, da se je lahko prišel pripravljati na vrnitev. Dokumente je dobil v Omsku po diplomatskem posredovanju preko našega poslanstva v Varšavi in od takrat preko poljskega poslanstva v Moskvi. Izstavlja so mu nato polni list v francosčini, ki pa soveletu ni zadostoval. Moral je potni list na svoje stroške dati prestaviti v ruščino. S temi potnimi listom se je nato lahko odpeljal iz Rusije v Varšavo. Na ruski meji je silno stroga kontrola. Preiskali so vsega, pobrali so mu ves denar, kar je bil vzel s seboj. Noben protest mu ni pomagal. Sploh se iz Rusije ne sme pošiljati nikak denar in nikamor. Vso prilago pa je lahko svobodno vzel čez mejo.

Tako je prišel Janez Gril popolnoma suh v Varšavo, kjer se je zatekel k jugoslovanskemu poslaniku. Dobil je tankaj 100 zlotih, ki jih bo moral seveda vrniti. 65 zlotov je dal za vojni listek iz Varšave do naše meje, 35 mu jih je ostalo za prehrano na poti. Na poslanstvu v Varšavi so mu rekli, da bo linel od naše državne meje do svojega rojstnega kraja vojni po železnici prosto. Toda ko je bil prevoznik mejno postajo St. Ilj, ga je sprevednik prijel in tirjal od njega karto. Spet ni pomagal noben izgovor, moral je plačati karto do Ljubljane. Pretaknil je vse žepne, toda 120 Din ni mogel več spraviti skupaj. Sprevedniku je dal le 118 Din, ostane pa je moral sprevednik dodati iz svojega. V Ljubljani je končno, v žepu suknje je našel pozabljenih 6 Din in ko je plačal še avtobus do Jeziče in za priligo skupno ravno 6 Din, je bil končno spet popolnoma suh.

Toda, ko je po dolgih letih zagledal in okusil pri svoji sestri naš dober, sladki domači kruhek, je vzkliznil:

»Tu pri vas doma je raj, zares raj...! Raje se napijem v Jugoslaviji iz mirnega studenca ko v Rusiji najboljšega vina in vodke.«

Iz Omska se je Gril napotil 14. aprila, potoval je ves čas z brzolokom. Potovanje je trajalo iz Omska v Sibirijo do Ljubljane prav 10 dni, kar ni veliko. V Moskvi so ga sovjeti splooma aretirali, toda že čez eno uro so ga spustili. Prav na veliko soboto je prišel v Varšavo ter je moral radi praznikov čakati tri dni, da je mogel na poslanstvo in potem dalje domov.

suho. Ni izključeno seveda tudi, da ga je kdo ponoči napadel in izvršil nad njim zločin. Upati je, da se bo ta stvar pojasnila, ko bodo našli truplo. Obstoji pa še seveda rahlo upanje, da se Podrebski le vrne živ, kakor je to sicer zelo neverjetno. Zaukrat manjka za njim vsaka sled.

France Podrebski je bil rojen 1892 v Smarju pri Jelšah in je tja pristojen. Bil je visoke postave, suhega podolgovatega obraza, plavih las in pristrizemih brk iste barve. Oblečen je bil v črne črste hlače, prav tak telovnik. Bil je brez suknjice in brez klobuka. Srajco je imel belo s trdim oprsem. Obut je bil v črne čevlje na zadrgo. Peljevala vneto priskrbe ta skrivnostni slučaj.

Vesela zgodba z žalostnim koncem

Prijet tat volov.

St. Jernej na Dol, 24. aprila.

Tako nekako pred tremi tedni si je pozelel neki brezposelnik iz Kraške doline par lepih volov. Pozelel si jih in priti do njih je pa dvojje. Imeti je treba predvsem denarja, tega pa mož žalibog ni imel. Da bi poskusil srečo kje v bližini, na to najprej še mislil ni, ker je vedel, da bi takoj prišel v roke pravice. Zato jo je mahnil na Stajersko. Tam ga ne poznajo. Rečeno, storjeno. Res so mu je posrečilo, da je postal imetje par lepih volov. Kako je do njih prišel, je seveda trguje vprašanje. Zene jih proti domu. Priganja jih, da bo čim prej došel do tistih. Spomni se pa, da bi se zidal zgoditi, da se prikaže kje mož postavi in ga pobara, kje je vola dobil oziroma kje je dobil denar, da je vola plačal. Odgovor na to pa ne bi bil ravno lahak. Zato čim bliže doma prihaja, tem težje mu je zopet pri sreči, češ, kako bom radovednožem dopovedal, kje sem dobil tako lepe konje. Kar ni se upal z njimi domov. Pustil jih je pri nekem gostilničarju, trešč, da jih je kupil. In ker gostilničar ni poznal njegovih denarnih razmer, mu je verjel. Zopet je imel več poguma, tudi drugim znancom je pripovedoval, da takih konj, kot jih ima on, ni daleč na okoli. Pred par dnevi je bil v Kostanjevici vsled tega tako korajžen, da je hotel plačati znanca za en liter vina, češ, nisem tak berač, kot mislite. Sicer pa — je dejal — bom v kratkem zaslužil lepe denarje, okrog 60.000 Din, ker sem prevezl tam neke ceste, ki se gradi in jo bom poplaštraj. Tako je zidal gradove v oblake, in delal račun brez krčmarja. Lastnik ukradenih volov je naznanil tatvino orožnikom, ki so umnovič kmalu izsledili in sedaj bo, mājštraj pa ne česte, temveč pridno v bržonu.

Ignacij Hladnik

Danes obhajajo Ignacij Hladnik, organist, kapiteljske cerkve v Novem mestu in prižniti skladatelj, 50 letnik, glasbenega delovanja.

G. Hladnik je bil rojen 1865, imel je izreden talent za glasbo in posebno nagnenje do nje. Kot 14 leten deček je bil eno in pol leta v St. Jakobu na Savi za organista; tam je namreč služboval njegov oče kot cerkovnik. Nato je bil do svojega 21 leta organist v Stari Loki. Od tam pa je prišel v Novo mesto za organista v farno cerkev sv. Nikolaja še za časa poklicnega g. prošta Urha. In tisto je preteklo že 41 let in pol, odkar biva med nami. Kot muzikus se ni udeleževal samo na koro, ampak tudi pri različnih društvih. Tako je bil pevsodvig Dolenjskega pevskega društva, 20 let. V Rokodelskem domu je poučeval petje 15 let. Na knetiški šoli na Grinu je vodil pevski zbor grinskih učencev 25 let. A na novomeški gimnaziji dijaški pevski zbor 27 let. V franciskanskem samostanu pa je orglat in deloma tudi vodil petje cerkvenega pevskega zbora 25 let.

Iz teh števil se jasno vidi, kako je g. Nace deloval v našem mestu na tem polju.

Koliko je on komponiral se vidi, če povemo, da je njegovih kompozicij 75, ki se proizvajajo še danes po vseh krajih naše države in še celo v Ameriki, kamor je tudi pošiljal svoja dela.

Dostikrat je tudi koncertiral na raznih krajih in bil radi tega priznan za najboljšega organista Jugoslavije!

K njegovemu visokemu jubileju mu najiskrenejše čestitamo in mu želimo, naj ga Bog ohrani še mnogo let med nami!

Kočevski občinski odbor razpuščen

Za vladnega komisarja imenovan višji finančni svetnik v p. gosp. Maks Kostanjevec.

Kočevje, 24. aprila.

V četrtek dopoldne je poklical vladni svetnik in okrajni načelnik g. Friderik Leger k sebi mestnega župana kočevske občine g. Ivana Lončarja in mu pokazal dekret, s katerim se dosedanjemu občinski odbor mestne občine razpušča in se imenuje za vladnega komisarja višji finančni svetnik v p. gosp. Maks Kostanjevec. V njegovi občinski svetovi so imenovani sledeči gg.: Lončar Ivan, bivši župan, kot svetovalec; Ganselmayer Robert, vinski trgovec, v isti funkciji; dalje Erker Ferdinand, mestni župnik in dekan; Betriani Božidar, šolski upravitelj; Peterlin Alojzij, sreski šolski nadzornik; dr. Sajovic Ivan, odvornik; dr. Lavrič Janko,

Ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna?

VII

Maribor, 17. aprila.

Gospod urednik, moje je mnenje, da na to vprašanje vsak lahko z mirno vestjo odgovori: da, potrebna je in niti ne rabi tak odgovor v današnjih praktičnih časih posebne ugotovitve, ker govore za nemški jezik najvažnejše čimbenice: neposredna sosesčina kulturnega, velikega nemškega naroda in neizumljivo tekmovalstvo nemštva za obvlado svetovnega gospodarskega trga. Potrebna, znanja nemškega jezika je tako dokazana, da ako bi bil pouk nemščine ukinit, bi si ljudstvo samo našlo poti, da se je uči... ako si teh poti že ne išče?

Ni torej važno, da se trudimo dokazovati s teoretičnimi in praktičnimi razlogi, da li je nemščina na srednjih šolah potrebna, ampak je važno razvoljati, kako naj se poučuje nemščina v naših šolah.

Meni sta v spominu dva profesorja, ki sta me poučevala nemščino na srednji šoli, bilo je to še pred vojno. Prvi ni zamudil prilike, da ne bi pri vsaki uri povdarjal nadmočje nemštva nad Slovani in drugimi narodi tako gospodarsko kakor tudi moralno, in fizično seveda se posebe. Najbolj značajan, najbolj zvest, najbolj dosleden je bil Nemec. Pri njegovih urah smo se čutili potlačene v prah in popolnoma odvisne od veličastvenega, svet si osvajajočega nemštva. Drugi profesor pa je čutil jugoslovansko, on je učil nemščino primerljivo, proučevali smo dobro za dobro v literaturi ali vedno je znal tako navrniti snov, da se nam zdeli vzgledi iz posameznih dob enako lepi ali pa še lepši v naši literaturi. Čital nam je vzgled iz grške in hrvaške literature. Takih profesorjev nemščine kakor je bil ta drugi, je bilo zelo malo, pa saj tudi on ni ušel preganjanju ob izbruhu vojne. Onih prvih pa je bilo povsod preveč... in posledice takega učenja nemščine se žal v preveliki meri kažejo še danes v dobri polovici dravske banovine.

Ljudstvo ni krivo, kajti v kakršnem duhu je bilo vzgajano, tako je. Da pa še danes vlada v veliki večini našega ljudstva duh, kakor nam ga je vcepil prvi profesor nemščine, se lahko vsak

Vi, ki imate dober okus, morate imeti pri nakupu

bonbonov, čokolade in keksov

za isti denar veliko korist, ako izberete izdelke znane

Viktor Schmidt & Söhne
WIEN

odvetnik: Verderber Gustav, gostilničar; Rom Matija, trgovca in Erker Rajmund, gostilničar.

de Mesli o razpustu starega občinskega odbora in imenovanju novega vladnega komisarja ten so sveta se je hkrati orazila po mestu in okolici in je vzbudila živahne komentarje. Dosedanj občinski odbor izvoljen po zadnjih občinskih volitvah in po novno postavljen od banke uprave je šel 25 od borilnikov. Kočevska občina je velika, ker obsega poleg mesta še rudnik in Mahovnik. Imenovanje novega komisarja v mestni občini in novega občinskega sveta je nedvomno v zvezi z vprašanjem mestne hranilnice, o kateri smo že poročali, da se nahaja v velikih denarnih težavah. Sanacija tega denarnega zavoda, za katerega jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in z vso svoje davno močjo, je možna le na ta način, da se uvede nove občinske doklade, s čimer bo storjen prvi redni korak, za rešitev tega za ves kočevski okraj tako važnega vprašanja. Dosedanj proračun kočevske mestne občine za tekoče leto še ni potrjen od banke uprave. Možno je, da bo sestavljen nov proračun radi kanceije mestnega denarnega zavoda.

Z imenovanjem viš. finančnega svetnika v p. g. Kostanjeveca za vladnega komisarja pri mestni občini se je izvršila združitev rodniva vseh treh mestnih korporacij: mestna promocijska uprava, mestna hranilnica in občina v eni osebi. Meščanstvo in prizadejli sloji vidijo v tem imenovanju odličnega finančnega strokovnjaka za gerenta vseh treh najvažnejših korporacij jamstvo, da se reši obupno stanje kočevskega mestnega denarnega zavoda.

Alkohol — zločinec

Krvav zlotin med cigani.

Murska Sobota, 24. aprila.

Iz Bodonec so se vračali proti domu v Zerkovec trije cigani: dva brata in sin starejšega brata. V Bodoneh so v neki gostilni igrali. Brata sta ga imela nekoliko v glavi in sta bila precej glasna, sin pa — ki že več let ne pije alkohola — ju je poslušal. Naenkrat sta se stara začela pogovarjati o posestvu. Pri tem je prišlo med obema do nesoglasja. To ju je razburilo. Nekaj časa sta dokazovala drug drugemu, kako mora biti, kmalu sta začela kričati, naposled pa je prišlo do pravega boja. Zagnala sta se drug v drugega. Mlaši je privlekel iz žepa nož in je začel z njim točiti brata. Ta se je branil, toda bil je slabši. Tretji cigan je nekaj časa opazoval sredi dvoboja, ko pa je videl, da bo oče slaba predla, ako mu ne priškoti na pomoč, je skočil k razjarjenima bratoma in ju je hotel spraviti narazen. Njegovo prizadevanje je ostalo brezuspešno. Boj se je celo še bolj postril. Stric se je obrnil sedaj proti njemu. Než je odprl in je tako začel udarjati po njem. Zadal mu je hude rane. Razmesaril mu je levo roko, ravno tako tudi desno hce in nos. Tudi drugače mu je zadal več udarcev. Ranjeni cigan je moral priti v bolnišnico, katere ne bo mogel kmalu zapustiti.

Pretep je bil posledica vinjenosti, kajti brata sta prej živela v miru. Zavrti alkohol jima je vzal razsodnost in tako sta se začela prepirati pravzaprav radi malenkosti.

prepriča. Peljite se v Celje, Sočanje, Meziško dolino, Dravsko dolino, Maribor, Ptuj, Hlače, Rogatec itd. in vsotite v gostilno, prodajalno, bivanico, v ta ali oni obrat, da industrijskih podjetij niti ne omenim, pa se boste prepričali danes po desetih letih zedinjenja, da je povsod občevalni jezik nemški. Dogodilo se bo, da bodo govorili z vami slovensko ali sumi med seboj: gospodar s slovenskimi službenici, ali slovenski službenici med sabo: le nemški. Vprašanje slovenskega vajenca — kjer koli hočete v navedenih krajih, zakaj govore med seboj nemški, dobili boste odgovor, ker se tako zahteva. Pred izpraševanjem komisijo za pomočnike pride vajenec in na slovenska vprašanja odgovarja nemški, vajenec ni nikdar nemščino siljal doma in jo je seveda lomil. Na vprašanje, zakaj odgovarja nemški, odgovori, da mu je mojster rekel, naj govori nemški, da bo bolj gotovo izpit napravil! Razumljivo je, da so stari v takih razmerah želeli, da se zopet ustanove nemški razredi: saj naših otrok, ko dovršijo osnovno šolo, nečejo v fabriki sprejeti, ker ne znajo nemški. In ker nečejo fabrike na naših tleh sprejeti slovenskih delavcev, nahajamo v obratih na stotine inozemskih delavcev, nasi delavci pa si morajo z znanjem istega samo slovenskega jezika iskati dela v tujini.

Ni moj namen načeti v anketi o nemškem jeziku kako nacionalistično vprašanje, ampak hočem le pokazati se na to drugo stran. Predvsem je treba razsvetliti vprašanje, kako naj poučujemo na srednjih šolah nemščino. Znano je, da se poučuje nemščina v Mariboru, Celju, Ptuj in tudi drugod v privatnih kurzijah za mladino in odradje. Da se vrši poučevanje nemščine v teh kurzijah v popolnoma svojskem duhu, menda ni treba povdarjati poznavalecem razmer. V takem duhu se nemščina pri nas javno gotovo ne bo več poučevala, ostane pa vendar še odprto vprašanje, kdo naj poučuje nemščino in v katerem pravcu. Ne pozabimo pa, ko urejamo pouk nemščine pri nas, tudi na končno ureditev občevalnega jezika v naših obratih in podjetjih, da damo državnemu jeziku tudi v industriji trgovini in obrti zakonito prvenstvo.

lednji na uho: »Bog ve, če bi bil ostal v tisti težki uri poštenjak, ako bankovci ne bi bili alžificirani.«

Letalo - obramba proti gozdnim požarom

Vsako leto gotovo čujemo o kakem gozdnem požaru, ki povzroči občutno škodo in pogosto zahteva tudi človeške žrtve. Ali se ne bi dalo temu na kak način odpomoči? Popolnoma preprečiti gozdnih požarov seveda ni mogoče, zakaj vzrok požara je skoro vedno le slučaj in proti temu ne moremo ničesar. Vendar bi že ogromno pridobili, če bi bil gozdni požar opažen takoj, ko začne goreti. In tu se je izkazalo ravno letalo kot neprecenljiva pomoč.

V Franciji so napravili tak poizkus leta 1924. in sicer na pobudo aero-kluba v Provansi. Požar je izbruhnil ob 9.25 minut. V 35 minutah je letalo že obvestilo vse prizadete okoliške občine. Brez letala bi bile občine obveščene morda šele ob 11, medtem pa bi se bil požar že močno razširil in bi ga bilo težko omejiti. Ta poizkus je imel za posledico, da je gozdni sindikat v Provansi takoj organiziral letalsko službo za pomoč gorečim gozdom.

Da nastane gozdni požar, zadostuje v gotovih slučajih tleča vžigalica ali ostanek cigarete. Kmalu začne tleti, zlasti na solncu izpostavljenih krajih. Spočetka se dviga lahek, skoraj prozoren dim, ki pa postaja vedno gostejši. Pojavijo se že mali plamenčki. Treba je še malo vetra, ki daje tem plamenčkom različno smer. Dim, ki nastane pri tem, je že viden iz precejšnje višine in ga torej letalec, zlasti s pomočjo daljnogleda lahko opazi. Letalec nato hitro obvesti o tem bližnjo vas ali občino, ki se mora pač podvizati, da zaduši požar v kali.

V Združenih državah so že leta 1920. ob obali Tihega morja organizirali tozadevno letalsko službo pod poveljstvom polkovnika Arnolda. Tam se nahajajo ogromni gozdovi, ki zavzemajo površino na tisoče kvadratnih kilometrov. Ti gozdovi tvorijo neprecenljivo bogastvo tamkajšnjih pokrajin. Tam so neprestano v akciji letalske patrulje, ki plovejo nad gozdovi podnevi in ponoči. Na milijone kilometrov so že preletela ta letala, na tisoče požarov odkrila in pravočasno obvestila meročajna mesta. Pri večini teh požarov bi bile posledice lahko katastrofalne, če jih ne bi letalci pravočasno opazili.

Prej so to službo opravljale patrulje peš-

cev, toda kaj so te v primeri z letalom. Na tleh stoječ človek vidi v gozdu v najboljšem slučaju morda kilometer daleč, dočim se pred letalčevimi očmi razprostira na tisoče hektarjev gozda. Letalčevo oko pa je seveda že tako izvežbano, da opazi tudi primeroma majhen dim. Kakor hitro ga zazna, pošlje takoj brezžično brzojavko s pomočjo male oddajne postaje, ki jo ima na letalu.

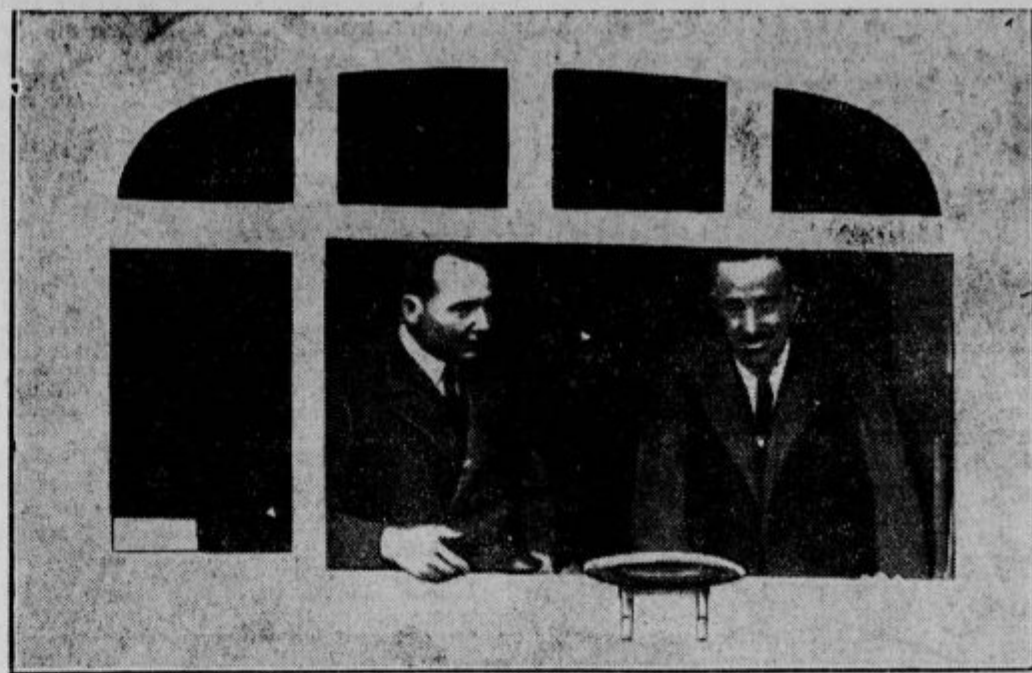
Leta 1923. je bilo v teku desetih tednov odkritih na ta način okrog 400 požarov. Letala so v to svrhu preletela v 650 urah 105.000 kilometrov nad pokrajino, ki meri nad šest milijonov kvadratnih kilometrov. V pokrajini Orešov je bilo v enem tednu odkritih 127 gozdnih požarov med poletom, ki je trajal skupno 49 ur in pol.

Tudi Kanada je sledila temu zgledu. Tam je prej pogorelo vsako leto na tisoče hektarjev gozda. Škoda je seveda šla v milijone dolarjev. Organizirali so po zgledu Združenih držav letalske patrulje, ki vsak dan krožijo nad tamkajšnjimi gozdovi in od tedaj naprej je mnogo boljše. Tam so seveda gozdovi obširnejši kakor v Združenih državah. Kakor hitro opazi letalec požar, odleti do bližnje naselbine in pripelje na lice mesta, če je možen pristank, ali pa v bližino potrebne sesalke, cevi in osebje. Med tem avizirajo še druga letala, ki pripeljejo na lice mesta še ostale potrebščine.

Ti rezultati dovolj jasno govorijo za to, da bi morale vse države, ki so bogate na gozdovih, posnemati zgled Američanov in uporabljati v borbi proti gozdnim požarom najsigurnejše sredstvo: letalo.

Princ Karel se bo vrnil v Romunijo?

Romunski princ Karel se je sedaj končno odločil, da se loči od madame Lupescu. Pred kratkim ga je obiskal bivši državni podtajnik Manoilescu in ga vprašal, ali hoče žrtvovati svoja osebna čustva, da pridobi s tem možnost, vrniti se v Romunijo. Med tem se vršijo pogajanja z madame Lupescu, da se končno veljavno doseže rešitev.

»Groß Zeppelin« je obiskal Španijo — španski kralj je obiskal »Zeppelin«. Kralj Alfonz (na desni) ob oknu kabine »Groß Zeppelina«, ki je pristal v Sevilji. Na levi voditelj zrakoplova kapitan Lehmann.

Po smrti izpričana nedolžnost

Po osmih letih se je končno posrečilo razjasniti umor ameriškega filmskega ravnatelja Taylora Williama, ki je bil ustreljen z damskim revolverjem. Osumljena je bila filmska diva v Hollywoodu, gospa Normand, ki je bila zadnje ure pred smrtjo skupaj s Taylorom. Od tedaj so gospo Normand bojkotirali ter je bila brez posla. Umrla je letos meseca marca, ne da bi bila še kdaj govorila o tem umoru. Sedaj pa je bil aretiran v Los Angelesu neki Russel Rinaldo, ki je dejanje že priznal. Izpovedal je, da je dne 1. februarja 1922 hodil za neko filmsko igralko in da je slišal prepričanje med njo in Taylorom. Ko je igrala odšla, je stavil Taylora na odgovor radi njegovega obnašanja. Taylor mu je grozil z revolverjem, katerega mu je odvzel in ga v pretepu ustrelil. Igralka Normand je bila takrat stara 23 let in je bila njena eksistenca po tem dogodku popolnoma uničena. Bila je hči nekega brooklinskega tesarja ter je začela filmsko življenje l. 1910. s plačo dva dolarja na dan. Koncem vojne pa je že prejemale en milijon na leto.

„Tajne“ Nemskega jezera

Nad eno leto so tekale velike električne sesalke in črpalke vodo iz Nemskega jezera; noč in dan je tekla voda v Albansko jezero po umetni strugi. Zdaj počivajo črpalke za vedno. Tri velike italijanske trdnice so na pobudo fašizma, ki išče življenjskih pobud v ostankih rimske veličine, pričele delo, da izpraznijo jezero in dvignejo rimski galeri, ki sta tičali skoro dva tisoč let v blatu globoko pod površino. Z njimi naj bi prišli na dan zakladi ogromne vrednosti.

Toda po fantastičnih napovedih fašističnega tiska je prišlo razočaranje. Proračun ni predvidel niti enega milijona stroškov, medtem ko so samo izdatki za dvig ene ladje dosegli milijon. Prvo galero so previdno postavili na ogrodje ob bregu in jo prevlekli s posebnim snovjo, da ne razpade. Zakladov pa ni bilo: ena bronasta volčja glava in še ena glava Meduze ter nekaj korcev z imeni Kaligule, Tiberija in Trajana. To je bilo pač premalo, da bi moglo zvabiti k Nemskega jezera tujcev. Fašisti so opustili prvotno namero, da bi se dvignila tudi druga ladja. Pravijo, da gotovo ni arheološko zanimiva.

Črpalke so se torej ustavile. Tudi strugo v Albansko jezero bodo zaprli. Stroški in škoda ob jezeru pa ostanejo nekriti. Vse rastline ob jezeru so usahnile, zelene trate so zablatene in polja od vode pokvarjena. Poleg vsega se je pojavila še malarija. Kaj čuda, če se kmetje hudejo na podjetnike in pobudnike tega drznega dela.

Preiskava o nastanku raka

Na kongresu kirurgov v Berlinu se je govorilo tudi o nastanku raka na podlagi poskusov. Mertens iz Monakovega je dobil iz krvi bolnih na raku dve snovi, ki sta bili močno strupeni. Vbrizgal je te snovi mišim, katere so poginile s hudimi krčmi. Hellner iz Münstra pa je pridobil iz rakavih oteklin neke soke, ki jih je prenesel na živali. Pri teh živalih pa je ugotovil, da se rak ne pojavlja nič bolj pogosto, kakor pri onih živalih, katerih ni cepil. S tem je ugotovil, da se rakova bolezen z rakovimi sokli ne prenaša. S tem bi bilo dokazano, da ni nobenega povzročitelja raka.

»Moj sin je po operaciji slepega črevesa shujšal za 15 kilogramov.«

»Grom in strela, nisem vedel, da je ta reč tako težka.«

K strašni katastrofi v vasi Costesti. Na levi: Dolga vrsta žrtev požara na veliki petek. Na desni: Dve ženi, ki sta ušli plamenom in grozni smrti na ta način, da se je nad njima nagrmadila cela gora trupel.

• Ljudska knjižnica in založništvo Jugoslov. knjigarnice v Ljubljani: 49. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJEN SVET (The Lost World), 28 Din. — 32. zvezek: Reinhold, ZAGORSKI ZVONOVI, Roman s slikami, 24 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA PONOČ, 30 Din. — 34. zvezek: NA SINAJ, 30 Din. — 35. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din. — 36. zvezek: 40 Din.

Maurice Constantin Weyer:

Človek se sklanja čez svojo preteklost...

Napoleon mi je na kratko in trdo stisnil roko, nato je brez besede skočil v sedlo. Da bi skril svojo ginjenost, je surovo potisnil svojemu konju ostroge v lakotnici. Med tem ko je žrebec z divjim skokom odpekel, so Napoleonova usta vriščala bojni klic plemena Siouxov: »U-u-u-i-i — Pat-tat-tat — Pat-tat-tat — Pa-ta-ta — Pa-ta — ta — P — t-t — P — t-t — Tiho je dir izvenel. Dragi, tako domači hrbet v črni srjaci, rdeči trikotnik gvratne rute... vedno manjši... manjši...

Osamljen in zamišljen sedim zdaj v svojem naslanjaču, ki sem si ga naročil iz Winnipega, osamljen ob zaboji knjig, ki je izzvala Archerjevo vznemirjenost. Ali sem se zares pokmetil? Prav gotovo ne. Našel bom človeka, kakršnih je tod mnogo, ki napravi zakupninsko pogodbo za kratek rok — in ta mi bo obdelal toliko zemlje, da bo zadoščeno zakonu. Pšenica bo rastle, ali oves... meni je vse eno... Šest kobil za rejo sem obdržal. Kupim si še nekaj krav in enega običajnih rdečih bikov z belimi nogami, belo glavo in kratkimi, ravnimi rogovi... Čez zimo prepustim vso kramo kaki družini v oskrbo, ki bo vesela, da najde streho in da se z malim trudom skromno prežene... Hvala Bogu! Četudi je prišla izumrla — severna puščava še vedno obstaja!... Prav tako to zimo, kakor prejšnjo, in vedno dalje, dokler obležim

nekega dne na poti, nezaten kupček pod gorami snega... Pojdem in bom trgoval s kožuhovino... Ta kupčija me je do zdaj redila in me bo tudi za naprej. Tu pa bo — dokler traja koncesija — vedno le tri leta skupaj — moj oddih.

V moji koči sta le dva prostora: kuhinja, ki je obenem shramba, pa spalnica. Tu je dovolj prostora za čitanje dobrih in nenavadnih knjig. Poleg »Razprave o metodi«, ki sem jo radi preproste jasnosti od nekdanj ljublj, imam pri sebi v glavnem angleške pesnike in romanopisce: Spencerjevo »Fairie Queen«, Marlowejevega »Fausta«, lepo Dentovo izdajo »Shakespeareja — rumeno in zlato — Savage Landorjeve »Hellenics«, Shelleyevega »Prometheusa« in Miltonove sonete. Zraven še Nashejeve »Nesrečne potnike«, »Pickwickierje«, Kiplingovo knjigo o džungli, Thoreauovega »Waldena« in, seve, vse kar je bilo Hazlitta v Winnipegu mogoče pokupiti. Naposled še Suetonovih »Dvanajst cesarjev«, katero knjigo imam vedno pri sebi. Vse to zadoštuje in zna izpolniti možu nekaj ur na dan. Paul Durand meni, da mi manjka eno kolesce v glavi; vprašuje me, če imam morda namen držati književna predavanja. Tudi on ima knjižnico in je zelo ponosen nanjo: Zola, Marcel Prévost in Loti, z njihovimi slavospevi gmoti, čutnosti in nasladi, spadajo zraven, dopolnjuje jih elegično-rahločutna nota v obliki zbranih pesmi Alfreda de Musseta. Vse v vsem okus francoske meščanke, ki gre z roko v roki z ljubeznijo do vina in do jedi z omakami.

...Prenasičen čitanja, me je včasih Paul vlekel s seboj k O' Molloyevim. Archer, ki mu zdaj nisem več v zelje hodil pri plavalasi Hanni, me je kar naj-

pristraneje sprejemal. Ta mož mi je ostal za zmerom zagoneten. Njegov več ko preprost način pripoznavanja O' Molloya za svojega gospodarja se mi nikakor ni ujemal z njegovimi opazkami o mojih knjigah. Tako na primer, če je vprašal:

»Zakaj neki nimate Swifta, Sterneja, Fiedlinga, Goldsmitha?«

Ta opazka priča za vse prej kot za neznanje ali za pomanjkanje pravega razumevanja. Razložil sem mu, da v Winnipegu žal ni mogoče vsega kupiti in da nikoli ne kupim hkrati več kot morem brez težave nositi pod pazduho. S tem odgovorom se je zadovoljil...

...Presneto — kdo neki je bil ta Archer, ki je šel v južno Afriko na vojno proti Angliji, ki se je vdninil za hlapca na kmetih in se obnašal kakor vsak drugi hlapec v Severni Ameriki? V hipu, ko sem o tem premišljeval, je zvonil z nogami raz zida, na katerem je sedel z odpeto srjaco, ter skušal očarati Hanno z najbolj banalnimi frazami. Zrnece zmislja za šegavost, ki je vsem irskim ženam lastno, ji je izvaljalo smeh, ki je bil s svojim zvonečim valovanjem petju podoben... To vse me je nekako zmedlo, da sam ne vem, zakaj... Ljubezen ni bila, ne! Prav zares da ne!

Bil sem samega sebe gotov. Misel na Hanno se ni več tako uporno vrivala med mene in moj gozd. Le ozek niz dreves je ločil mojo deželo od civilizacije, ki ni brez lepote. Avgust je v Kanadi mesec izobilja. Kakor daleč seže oko: valovi zlata, morje žita. Nedogledno valovanje v sapici. Tu pa tam raztrgano od modrikastega srebra ovs... A kaj je pomenilo vse to proti gozdu?

Prve posledice

prehlada so hripavost in kašelj.

Te neprijetne pojave odstranite brzo s

KRESIVAL

Novi grobovi

† V St. Vidu pri Stični je umrl posestnik g. Franc Bivic, star 73 let. Pogreb bo v nedeljo ob 3 zjutraj.

† V Psati je umrl cerkveni ključar in posestnik g. Luka Mivšek, star 70 let. Pokopan bo v nedeljo popoldne ob 3.

† V ljubljanski bolnišnici je umrl uradnik drž. železnice g. Franc Wolhar, star šele 39 let. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob pol 4.

Maribor

□ Duhovniške izpremembe v lavantinski škofiji. Blaž Dvoršak pride za kaplana v St. Vid na Planini; Franc Babšek v St. Ilj pod Turjakom; Stefan Horvat iz Beltincev v Šmartno pri Slovenj-gradu; Matija Zadravec ostane kaplan ekspozit v Hotezi pri Dolnji Lendavi.

□ Iz seje mestnega sveta. Pogorelec v Zaklopi se dovoli podpora v znesku 1000 Din. — Posvetovalnici za matere in Dečjemu dispanzerju se izplača v proračunu predvidena podpora v znesku 10.000 Din. — Gradbeno dovoljenje se da K. Robausu za preureditev fasade na hiši Koroška cesta 24 in J. Povodniku za napravo gostilniške terase na Rotovškem trgu 8. — Na seji se je razpravljalo tudi o novih krušnih cenah kakor so se določile na nedavnem zborovanju mariborskih pekov.

□ Nepopolnjava. Brezposelni pekovski pomočnik 22letni Adolf Pintar ter 30letni brezposelni ključavničarski pomočnik Filip Jug sta jedva prišla iz tukajšnje moške kaznilnice, kjer sta prestajala kazen radi tatvine. In sta zopet pričela. Včeraj sta se zagovarjala pred senatom trojice radi zločinista tatvine. Pintar se obtožuje, da je v noči dne 24. decembra 1929 zmetal iz plombarnega prtiložnega voza 20.102 osebnega vlaka 526 med postaja Slov. Bistrica in Pragerskem 23 zavojev raznega blaga v skupni vrednosti 12.645,79 Din, ki jih je potem skril v grmovju ob progi kaka 2 km južno od Pragerskega. Razen tega se obtožuje Pintar, da je dne 28. decembra 1929 vliomil v prodajalno Radoslava Lipuša na Pragerskem. Skupno s Filipom Jugom pa je vliomil 8. januarja 1930 v trgovino Alojzija Simončiča v Sp. Hodoč ter pripravila raznega blaga v skupni vrednosti 17.030 Din, ki ga pa nista mogla pravočasno odpraviti. Oba obtožena priznavata dejanja in sta bila že najmanj dvakrat radi tatvine predkaznovana. Razpravo je vodil sodnik okrožnega sodišča Guzelj, dr. Lesnik in dr. Kolšek prisodnika. Obtožbo je zastopal nam. drž. pravnik Sever. Pintarja je zastopal dr. Faninger, Juga pa A. Ravnikar. Pintar in Jug sta bila obsojena na pet let robije in sta kazen prejela. V zvezi s tem je bilo obtoženih še sedem oseb, ker so od obtožencev kupile ukradeno blago. Senat je vseh sedem oprstil.

□ Maribor in socialno skrbstvo. O tem je predaval v četrtak zvečer v strokovni šoli magistratnih uslužbencev obč. svetnik Grčar. Njegova izvajanja, prepletena z zanimivimi zgodovinskimi vpeljavami, so bila zelo poučna in instruktivna ter so jih polnoštevilno zbrani magistratni uslužbenci sprejeli s toplim aplavzom.

□ V splošni bolnišnici je umrla v starosti 44 let Franciska Zeleznič, soproga vpoškojenega nadsprevodnika. Pogreb jutri ob 15 iz bolnišniške mrtvašnice na frančiškansko pokopališče.

□ Markovske procesije so se vršile včeraj v Mariboru ob veliki udeležbi vernikov. Ob šestih je šla procesija iz stolnice v baziliko Matere Milosti, kjer je bilo sv. opravilo s pridigo. Iz frančiškanske cerkve pa je prispela procesija v stolnico ob pol sedmih, nakar je sledila služba božja.

□ Iz sodne dvorane. Včeraj se je vršila v razpravni dvorani 53 obravnava proti Francu B., bivšemu uslužbencu pri mestnem magistratu, radi ponesverbe. Vršil je pri nekem tukajšnjem humanitarnem društvu dolžnosti inkasanta ter si prisvojil v tem svojstvu večjo vsoto denarja. Razpravo je vodil sodnik okrožnega sodišča Guzelj, ter je bil obtoženec obsojen na pet mesecev strogega zapora ter dveletno izgubo častnih pravic.

□ Najraznovrstnejšega zanimivega in poučnega čtiva dobite v Prosvetni knjižnici na Aleksandrovi cesti 6. Proti nizki izposojnini se izposojujejo razne novosti iz domačega in svetovnega knjižnega trga. Med drugim omenjamo: P. Dörfler — Als Mutter noch lebte; Neue Götter; Das Geheimnis des Fisches; Thomas Mann — Buddenbrooks; Werfel — Barbara oder die Frömmigkeit; Undset — Gymnadenia; Galzy — Therese von Avila; Wieser Dolores — Das Singerlein; Gertrud v. Le Fort — Das Schweisstuch der Veronika; Lajenné — Die Blume von Anney; Deutschmann — Spes unica; Valdes Palacio Armando — Santa Rogelia; Jakob Stab — Versuchung des Priesters Anton Berg. — Dobijo se tudi Reimmichlova, Naborjeva, Buolova in Hansjakobova dela.

□ Konj — gostilniški gost. Včeraj dopoldne pred gostilno pri »Zlatem konjčku« v Vetrinjski ulici. Hlapec je bil pustil konja pred gostilno ter šel jezo gait. Vranec je nekaj časa kakor premisljal, nato jo pa brez nadaljnega ubral skozi vežo proti gostilniški sobi, kjer je najprej s pomolom glave skozi odprta vrata opozoril goste na prihod redkega gosta; nato pa je ob nemalem začudenju navzočih priložnost v sredino gostilniške sobe. Pri »Zlatem konjčku« pravijo, da takega gosta še ni bilo tamkaj. Povdariti pa je treba; resno in dosojanstveno se je ponašal vranec, tako da ni prišlo do malheurja in da ni imel hlapec radi svoje žeje nikakih sitnosti.

□ Parkov koncert bo jutri od 11 do 12, ako bo lepo vreme.

□ Mrtvaški ženin v Mariboru. Sola mariborske Glasbene matice izvaja v soboto, dne 3. maja t. l. Dvorakovega »Mrtvaškega ženina«. Mešani zbor ter ves godalni ansambel sestoji izključno iz samih Matičnih gojencev (nad 230). Basovsko solo-partijo bo pel znameniti frančiškanski pevec p. Kamilo Kolb iz Zagreba, teater g. J. Gostič, sopran pa gđc. Anica Mezetova. Dirigira ravnatelj sole J. Hladek-Bohinjski.

□ Od meseca februarja nobenega sledu. 13letni Robert Pirkovič, ki je stanoval pri svoji

mačehi, vdovi Antoniji Pirkovič v Mariboru, Jadranska ulica 21, je že od meseca februarja neznan kje odsoten. Kdor kaj ve o njem, naj to sporoči socialno-političnemu uradu mestnega magistrata v Mariboru, Rotovski trg 9.

□ Iskre iz lokomotiv povzročajo vsako leto požare. V svrhu preprečenja razširjenja teh požarov razglasa mestni magistrat mariborski: Vsako leto nastajajo v zgodnji spomladi radi isker iz lokomotiv pogosti požari na gozdnih in poljskih parcelah, mejicah na železniško progo. Vzrok je v tem, ker niso obmejne poljske ali gozdne parcele pčiščene v smislu železniškega obratnega reda od suhega listja, dravja, suhe trave in drugih lahko zantelljivih snovi. Na omenjeno dolžnost čiščenja se opozarjajo interesi. V slučajih ugotovitve zanemarjanja tozadevnih določb se bo odklonila povrnitev radi požara nastale škode.

□ Celotihotapsko družbo je izsledila tukajšnja policija ter so se v teku današnjega dneva vršila ves dan zasliševanja. Gre za tihotapljenje večjih količin saharina. V interesu preiskave se držijo za enkrat rezultati v tajnosti.

□ Krščanskosoc. železničarji imajo jutri v nedeljo ob 9 na Koroški cesti 1 sestanek.

Celje

SNOVANJE PROTITUBERKULOZNE LIGE V CELJU.

Na vabilo celjske ekspoizture Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani se je zbralo v četrtak 24. t. m. zvečer okoli 40 predstavnikov in zastopnikov raznih ustanov in organizacij v posvetovalnici mestnega magistrata k razgovoru o osnovanju krajevne protituberkulozne lige. Za okrajno načelstvo je bil med drugimi navzoč okr. podnačelnik dr. Klopčič, za mesno občino mestni župan dr. Gorican in za okoliško občino župan Al. Mihelič. Razgovor je otvoril vodja ekspoizture OUZD g. Smigovec, ki je izrazil svoje veselje nad lepo udeležbo ter kratko poudaril važnost dela protituberkuloznih lig. Po prečitlanju važnejših točk lighnih pravil je pozdravil udeležence okrajni podnačelnik, obenem pa obljubil vsestransko pomoč okrajnega načelstva, ki s svojim vplivom na občine skušalo nuditi ligi tudi potrebnih gmočnih sredstev. Dalje je poudaril potrebo, da bodi liga v svojem delu in zlasti v razpolaganju svojih sredstev kolikor mogoče najbolj samostojna. Z obljubo podpore in pomoči ligi sta pozdravila sesanek še mestni in okoliški župan. L. Leskovšek je izrazil mnenje, da če jetiki med delavstvom krivo največ slabo in socialno neurejeno stanje delavstva, katero vprašanje pa seveda na tem sestanku ni bilo na dnevnem redu.

Po kratkem odmoru glede načina začelnega dela se je sklenilo, da se za enkrat osnuje širši pripravljalni odbor, ki naj nabere dovolj veliko število članstva ter pripravi vse potrebno za uslovni občni zbor. V ta odbor so bili med drugimi izvoljeni gg. dr. Gorican, Mihelič, Smigovec, prof. Kovačič, učitelj Srebotnjak, prof. Gorjup, Kramer, prosvetni tajnik Peršuh, dr. Hočevar, dr. Schwab, dr. Ivčič, dr. Rebernik, dr. Kolšek in še nekateri. Po tej izvolitvi je g. Smigovec zaključil uspeši sestanek, vsi navzoči pa so se takoj vpisali v snujočo se protituberkulozno ligo.

Pripravljalni odbor bo sedaj zbiral članstvo. Pozivamo prebivalstvo Celja in okolice, da se v čim večjem številu priklasi enemu izmed članov pripravljalnega odbora v ligo, ki bo mogla res uspešno in velikopotezno pričeti s prepotrebno borbo proti jetiki le ob polnem zanimanju in podpori najširše javnosti.

□ Tri mesece ne sme v gostilno. Znani mesarski pomočnik Bernard Knez, ki se nahaja sedaj v zaporu in 28. t. m. bo prišel zopet na svobodo, cele tri mesece ne bo smel posejati gostilne. Gostilničarji, ki bi ga vseeno sprejeli pod streho in mu celo dajali piti, bodo kaznovani z zapornim do 6 mesecev in denarno kaznijo do 5000 Din.

□ Celjski dijaki uprizorijo v nedeljo, dne 4. maja popoldne v celjskem Narodnem domu Shakespeareovo dramo »Macbeth«. Dijaki igrajo »Macbeth« v režiji g. M. Maroltja, ki je že pri režiji »Othela«, katerega je uprizoril v lanskem decembru Gledališka družina KPD, pokazal, kako je treba Shakespeara nuditi slogu primerno, a vendar sodobno.

□ Karambol. V četrtak popoldne je bilo okoli pol 5. po Vodnikovih ulici je proti Cankarjevi pripeljal mestni škroplini avto, ki je letos hvalevredno zgodaj pričel s svojo službo. Vozil je lepa po desni strani ceste in dajal že od daleč pasantom prometnega križišča znamenja s hupo. Po Kr. Petra cesti pa je v tem privozil nekdo po napačni levi strani z novim motorjem. Na motorju je sedela tudi njegova žena. Kljub temu, da je blizu križišča motor začel zmanjševati brzino, je vendar zadel na oglu ob Vidičevi trgovini v škroplini avto. Motociklist in žena sta zletela z motorja, sam celo tako nevarno, da je priletel pod kolo avtomobila, ki pa ga je sofer še pravočasno ustavil. Novi motor je dobil v prednjem delu hude poškodbe in so ga morali prepeljati z vozom v popravilnico.

□ Trgovcem v opozorilo. Trgovci, člani gremija trgovcev v Celju, ki se želijo udeležiti razpisanih dobav in licitacij ter hočejo izvedeti podrobnosti raznih pogojev za udeležbo na licitacijah itd., naj to sporočijo podpisnemu načelstvu. Interesantom bo gremij izposloval potrebna poročila o dobavah, ki se bodo stalno dostavljala proti malenkostni mesečni odškodnini. V poštev pridejo zlasti trgovci z lesom, deželnimi pridelki, trgovci s pisarniškimi potrebščinami, papirjem in veletrgovci z manufakturo in specerijo. — Načelstvo.

□ Celjska obrtno-nadaljevalna šola priredi na belo nedeljo dne 27. aprila razstavo pisemnih in risarskih izdelkov vseh svojih 12 razredov. Razstava se bo nahajala v poslopju mestne osnovne šole in bo trajala od 8 zjutraj do 4 popoldne. Vsi, ki se zanimajo za šolsko delo našega obrtnega narakašaja, so iskreno vabljeni k obisku razstave. Vstopnine ni.

Ptuj

Iz delovanja okr. cestnega odbora. V sredo se je vršila seja cestnega odbora, kateri je predsedoval okr. podnačelnik g. dr. Bratina, ki je povdarjal pomen zborovanja, ker so na dnevnem redu važne zadeve. Iz poročila načelnika cestnega odbora g. Veršiča je med drugim povzeli, da proračun ni še potrjen od banske uprave. Na seji se je predvsem sklenilo zaprositi bansko upravo, da se vse bive okrajne ceste uvrstijo v banske ceste prvega, odn. drugega reda. Po novem zakonu so se ugovotile tudi železniške dovozne ceste, katerih vzdrževanje se mora na novo urediti. Dalje se je sprejel sklep, da se s 1. aprilom že ukinjena gradbena sekcija na novo ustanovi, ker je v ptuj-

Oglejte si

bijske posode, razne stroje za čiščenje jedilnega orodja in še drugo v to stroko spadajoče blago pri trvdki

Stanko Floriančič. Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

Točna in solidna posrežba!

Lakaj mora biti ravno

Elida Milo za brilje?

(Shaving Stick)

Zato

ker da zelo hitro gosto in vođeno peno omehča v trenutku tudi najtrše koccine, ne draži niti najobčutljivejše kože ter je nadvse izdatno.

Razne sporne vesti

Mariborska sportna nedelja

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Drugi programi

Darovi

skem okraju neobhodno potreben tehnični strokovnjak, kateri bi imel nalogo predvsem izvršiti regulacijo Drave, Pesnice, Dravinje in nove cestne zgradbe.

Smrtna kosa. V večnost se je preselila v starosti 78 let ga. Marija Salamon, bivša veleposestnica v Obrežju pri Središču. Pokojnica je pred kratkim obolela na pljučnici. Vsed visoke starosti ni mogla boleznj prenesti ter je v krogu svojih ožjih v sredo zvečer v Gospodu zaspala. Ga. Salamon je dala devetim otrokom življenje, od katerih so trije umrli. Ravno v času, ko je veleposestvo in družina najbolj potrebovala gospodarja, je vdovela. Kot razumna in vztrajna gospodinja je težko breme znala voditi in je vse svoje otroke spravila na nogo, do lepe dobrostoječe kariere in blagostanja. Pokopali so jo v petek popoldne. Večna luč naj ji svetli!

Nezgoda. Z rešnim avtom so pripeljali v bolnišnico g. Franca Simončiča, vpok. uradnika in posestnika na Bregu. Povožil ga je pri mitnici pri mostu motor in ga pritnil ob zid. Istega dne je povozil tudi neki kolestar 63letno Marijo Cvetko iz Gorisnice pri Sv. Marjeti.

Čudna zahvala. Vinko iz Senčaka pri Sv. Lovrencu v Sl. gor. je na glasu kot gostoljuben fant. Kot tak je povabil v klet svoja tovaršila in jima natočil. Kot običajno je tudi to pot šmarnica napravila svoje. Tovariša, namesto da bi se zahvalila za gostoljubnost, sta svojega prijatelja v kleti pretepla tako, da se Vinko V. zdravi v bolnišnici. — Šmarnica je tudi nekaterim osebam v Ferbegovcih pri Sv. Juriju na Ščavnici zmesala glave, da so v vinjenem stanju napadli posestnika Alojzija, ko je požgal kres.

Slovenjgradec

V tukajšnji bolnici so na pljučni jetiki umrli Šumnik Simon, hlapec iz Leš st. 8, obč. Prevalje; Pušnik Govecova, poljska čimničarica iz Sv. Primoža nad Muto; Lagaja Franc, čevljar iz Libelč. — N. p. v. m!

Popravek. Naše poročilo, objavljeno 23. t. m., popravljamo v toliko, da Ladinec Marija, ki je 14. t. m. umrla v tukajšnji bolnišnici, ni umrla na posledicah operacije, temveč radi oslabljenja srca.

Za davico je obolel poldrugoletni Hudej Jožef, sin posestnika iz Sp. Razbora, ki je bil oddan v tukajšnjo bolnišnico.

Tukajšnji okr. načelnik g. Viber Miroslav, kateri se je 13. t. m. kakor smo že svoj čas poročali, težko ponesrečil, je 23. t. m. zapustil bolnišnico ter se zdravi doma. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

Sport

Jugoslovanska Labkoatletska zveza. Službeno. Na temelju dogovora med ASK Primorjem in SK Ilirijo ter po nalogu JLAS-a iz Zagreba določam izbirni meeting na 3 in 5 km radi sestave ljubljanske labkoatletske reprezentance, ki nastopi v nedeljo, dne 4. maja v Belgradu pri stafetnem teku Avala — Belgrad, v nedeljo, dne 27. t. m. na igrišču SK Ilirije ob 16. Sledeči atleti imajo nastopiti pri tem meetingu: SK Ilirija: Sporn Stane, Kumer Ivo, Tinta Lado, Oswald Stane, Vrečko Friderik, Marchiotti Silvo, Majhenič Alojz, Illovar Janez; ASK Primorje: Zorja Friderik, Slapničar Joža, Truč Ciril, Putinja Josip, Ogrin Ivan, Krevs Ivan, Škrabar Ivo, Wallner Leopold in Škrabar Ivo. Opravičila v slučaju zadržanosti na odborniku JLAS-a do nedelje ob 12 na naslov: Tavčarjeva ul. 1. Naprošajo se savezni sodniki gg. Slamič Lavoslav, Sancin Danilo, Windisch Joža ter gg. geom. Černe in kapetan Vizjak, da sodelujejo v sodniškem zboru. Proga 5 km se teče v pavzi med tekmo rezerv in prvih moštov, proga 3 km pa med tekmo tekme prvih moštov. — Ob 18.30 v kavarni Emona sestanek s pooblaščenimi delegati ASK Primorja in SK Ilirije radi detaljnega dogovora sestave reprezentance. — Savo Sancin, odbornik JLAS-a.

SK Ilirija — nogometna sekcija. Danes, v soboto, ob 18.30 pri »Novem svetu« sestanek prvega moštva in rezerve. Točno in vsil! — Po sestanku istotom kratka seja sekcijskega načelstva. — Načelnik,

Zagrebska nogometna podzveza bo dovolila Miheliču in Premrlu, da nastopita v državni reprezentanci v tekmi proti Romuniji. Nastop teh dveh igralcev je dovolila Z. N. P. le, ker se igra za kraljev pokal in ker je ta tekma važna za prestiž našega nogometa. Cas je, da so prišli do tega spoznanja, čeprav Z. N. P. naglašja, da se stališče podzveze do zveze ne bo spremenilo s tem dovoljenjem.

Concordia je tekmo proti danski reprezentanci v Kopenhagnu izgubila s 5 : 1, čeprav so Zagrebčani igrali prav dobro.

Iz Zagreba poročajo, da se bo Gradjsanski 1911 razšel, ker nima izgledov, da bi si priboril prvorazrednost. Pričeti bi moral v četrtim razredu in bi trajalo štiri leta, da bi si klub priboril prvorazrednost. Tako daleč pa ne sega požrtvovalnost slavnih purgerjev.

MARIBORSKA SPORTNA NEDELJA.

Ob 10 dopoldne na igrišču SK Zelezničar: Prvenstvena tekma mladine I. SSK Maribor:SK Zelezničar. Sodnik g. Fiser. — Ob 10.30 na igrišču SK Rapid: Rokometna tekma SK Zelezničar:SK Rapid. Sodnik g. inž. Koudelka. — Ob 13.30 na igrišču SK Zelezničar: Prijateljska nogometna tekma SK Olimp (Celje):SK Zelezničar. Sodnik gosp. Bizjak. — Ob 15 na igrišču SK Zelezničar: Prijateljska nogometna tekma Atletik SK (Celje):SK Zelezničar komb. Sodnik g. Mohako.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 26. aprila: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert Radio-orkestra. 18.30 V dolini gradov, Viktor Pirnat. 19.00 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. 19.30 Delavska ura. 20.00 Prenos iz Belgrada. 22.00 Casovna napoved in poročila, lahka glasba.

Nedelja, 27. aprila: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10 Versko predavanje (p. dr. Roman Tominec). — 10.20 Fr. Erjavec: Kmet in socialne reforme. — 10.50 Tedenski pregled. — 11 Koncert Radio-orkestra. — 15 Franjo Hanc: Štajerski viničarji. — 15.30 Reproducirana glasba (slovenske pesmi). — 16 Delavska godba »Zarja«. — 16.45 Koncert pevskega društva »Zvezda« iz Most. — 17.30 O bistvu športa, predava g. Drago Ulaga. — 20 Vijolijski koncert g. Roberta Dorferja. — 21 Pevski zbor »Slavce«. — 22 Casovna napoved in poročila. — 22.15 Koncert Radio-orkestra.

Drugi programi:

Nedelja, 27. aprila.

Belgrad: 11 Simfonični koncert iz narodnega gledališča. — 19.30 Klavirski koncert g. S. Bran-ković-Suhotina. — 20.15 Pevski koncert. — 21 Jugoslovanski koncert. — Budapest: 11.15 Grško-katoliška služba božja nato koncert orkestra. — 18.25 Velika glasbena soareja. — 20.45 Koncert ciganskega orkestra. — 21.40 Koncert glasbe Clanner-Engelsobon. — 22.25 Koncert na kitaro. — Dunaj: 11 Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 15 Koncert ogrskih narodnih pesmi. — 20.10 Koncert operetne glasbe. — Milan: 10.45 Nabožna glasba. — 12.30 Koncert Radio-orkestra. — 20.30 Prenos opere iz Torina. — Praga: 20.20 Večerni koncert. — 22.15 Zabavna glasba. — Langendberg: 20 Ljudski koncert, nato plesna glasba. — Rim: 10.30 Requiem, maša za soli, zbor in orkester. — 21.02 »La Cabrera«, lirčna opera in »Gianni Schicchi«, komična opera. — Berlin: 20 Ljudski koncert, nato plesna glasba. — Katowice: 17.40 Slezjske narodne pesmi. — 20 Prenos koncerta iz Varšave. — Toulouse: 18.20 Večerni koncert. — 20.25 Koncert operetne glasbe. — 22.40 Ploščo. — Stuttgart: 19.30 Koncert na cello. — 20 Večerni koncert. — 21.30 Pevski koncert. — M. Ostrava: 12 Koncert orkestra. — 18 Koncert orkestra. — 19 Zabavna glasba. — 20.20 Večerni koncert.

Darovi

Člani Vine, konference v Mostah so v počasne-nje spominja pok. Fr. Lavtizarja namesto venca na grob darovali 160 Din v društvene namene.

Zbornica TOI o novem obrtnem zakonu

Svoječasno smo poročali, da so prejele vse interesirane gospodarske zbornice v državi od trgovskega ministrstva osnutek zakona o obrtnih v izjavo.

Ljubljanska zbornica za TOI se je na svoji večerajšnji seji predsedstva pečala z raznimi tekočimi zadevami, nadalje pa je obširno razpravljala o stališču, ki ga je zavzela k novemu obrtnemu zakonu. Ugotovilo se je, da je zakonski osnutek dober ter da v glavnem odgovarja zahtevam našega gospodarstva, saj so prevzeta najvažnejša načela iz dosedanjih tozadevnih pri nas veljavnih zakonskih določb.

Ker pa nekatere odredbe niso v skladu z interesi našega gospodarstva, je stavila Zbornica tozadevne izpremenjalne predloge. Kar se tiče koncesijoniranih obrtovi, je Zbornica mnenja, da naj v

njih ostanejo kakor doslej pri nas tudi tiskarne. Kar se tiče določb o izdajanju obrtnih listov, naj ostane po naše, ne pa kakor predlagajo Belgradčani, da izdajajo ta dovoljena obrtna zbornice. Kakor se je dalo ugotoviti na ravno večerj v Zagrebu vršeči se seji tajnikov, je mnenje Belgradčanov osamljeno. Glede socialopolitičnih določb je prevladovalo mnenje, da naj ostane glede odpovednega roka pri starem, kakor tudi glede dopustov. Zavrača se uvedba odpravnine. — Glede organizacij je bilo predlagano, naj se poleg okrajnih organizacij dovoli tudi organizacija po banovinah.

Ob tej priliki se je ponovila stara zahteva naših obrtnikov, po osnovanju bolniške blaginje samostojnih trgovcev in obrtnikov. Za uvedbo tega pa je treba posebnega zakona.

Naše zadružništvo

(Iz statistike za 1928.)

Mlekarske zadruge.

Kljub težavnim razmeram na našem mlečnem trgu zaradi velike nadprodukcije sira so mlekarske zadruge napredovale. Od 36 članic jih je poslalo poročila vseh 36, dočim jih je leta 1927 poslalo od 33 le 32. Število zadružnikov v teh zadrukah je naraslo od 4332 na 4591. Skupni denarni promet se je povečal od 21,5 na 26,3 milij. Din. Upravninski stroški so znašali 0,85 (0,7) milij. Din in so se procentualno le malo povečali, kajti znašali so leta 1928. 32,4% vsega prometa, leta 1927. 32,3% prometa. Za mleko so izdale 6,7 (5,8) milij. za mlečne izdelke pa so prejele 8,6 (5,9) milij. Din. Zadovoljivo pa je dejstvo, da so se zaloge blaga znižale od 1,4 na 0,3 milij. Din. Glavne bilančne postavke so sledeče: deleži 0,2 (0,15), rezerve 0,8 (0,75), upniki 0,64 (1,02), izposojila 0,74 (1,3) milij. Din; dolžniki 1,1 (0,6), inventar 0,65 (0,6), ne premičnine 0,4 (0,4) milij. Din. Pri donosu 1,2 (0,9) je znašal čisti dobiček 0,36 (0,19), izguba pa 0,045 (0,18) milij. Din. Ti podatki kažejo, da se je v letu 1928. položaj mlekarske zadruge zadovoljivo zboljšal.

Kmetijsko strojne zadruge.

Od 24 (25) včlanjenih zadrug jih je poročalo vseh 24 (23). Imele so koncem 1928 1455 članov napram 1414 članom v letu 1927. Zasluge strojev se je neznatno zvišal: od 0,25 na 0,27 milijona Din, obratni stroški pa so znašali istočasno 0,15 (0,16). Poleg tega pa so se znižali tudi izdatki za popravila strojev od 0,066 na 0,02 milijona Din. Napram letu 1927. se je položaj strojnih zadrug izboljšal. Zadolžitev je le malo narasla, saj so znašali upniki in posojila v letu 1928. le 0,46 milijona Din napram 0,43 milijona Din v letu 1927. Dočim so se v letu 1927. izkazovale izgube nad 26.000 Din in dobička ca. 30.000 Din, so v letu 1928. izkazovale samo 2000 Din izgube, na drugi strani pa nad 86.000 Din dobička. Promet zadrug se je zvišal od 2,2 na 2,5 mil. Din. Lastna sredstva strojnih zadrug znašajo 0,225 (0,19) mil. Din.

Zadružne elektrarne.

Zadružnih elektrarn je v Zvezi včlanjenih 21 (20), od teh jih je poslalo poročila 19 (16). Čisti dobiček elektrarn je znašal 0,18 (0,03), izguba pa samo 0,01 (0,01) mil. Din. Promet je narasel od 16,4 na 12,05 mil. Din, upravninski stroški pa so se zvišali od 0,08 na 0,11 mil. Din.

Osrednje in obrtne zadruge.

Zveza ima včlanjeni dve osrednji zadruzi (Gospodarsko zvezo in Osrednje mlekarske). Zato je denarni promet teh prav znaten in je znašal 559,7 (563,6) mil. Din. Obsežnost poslovanja je razvidna tudi iz teh podatkov: deležna glavica in rezerve 0,1 (0,1), upniki in izposojila 24,0 (24,1) mil. Din, zaloge 2,9 (3,3), dolžniki 18,1 (14,3), ne premičnine 2,65 (3,16), inventar 0,4 (0,53) mil. Din. Upravninski stroški so se zvišali pri donosu 3,7 (3,85) mil. Din le 1,7 (1,56) mil. Din.

Likvidacija. »Prva subotička parna ciglana in žravnica cementne robe, d. d. v Subotici predlaga obnemu zboru 4. maja likvidacijo.

Kartel tvornice parketov. Kakor poroča »Jugoslov. Lloyd«, je osnovan kartel jugoslovanskih parketnih tovarov. Kartel bo reguliral cene in plačilne pogoje samo za tuzemstvo.

Borzo

Dne 25. aprila 1930.

DENAR

Razen Berlina so bili vsi tečaji slabjši. Promet pa je bil slab in je Narodna banka intervenirala v vseh zaključenih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 227,5 bl. Berlin 1348,50—1351,50 (1350), Bruselj 789,15 bl. Budimpešta 988,50 bl. Curih 1094,40—1097,40 (1095,90), Dunaj 796,72 bl., London 274,47—275,27 (274,87), Newyork 56,41 bl., Pariz 221,80 bl., Pariza 167,06—167,86 (167,46), Trst 296,25 bl.

Zagreb. Amsterdam 227,5 bl. Berlin 1348,50—1351,50, Bruselj 789,15 bl. Budimpešta 987—990, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 795,22—798,22, London 274,47—274,87, Madrid 703 bl., Newyork 56,31—56,51, Pariz 220,50—222,50, Praga 167,06—167,86, Milan 295,15—297,15.

Curih. Belgrad 9,1275, Amsterdam 207,60, Atene 6,70, Berlin 123,15, Bruselj 72, Budimpešta 30,20, Bukarešt 3,07, Carigrad 2,45, Dunaj 72,70, London 25,08, Madrid 64,30, Newyork 51,68, Pariz 20,23, Praga 15,28, Sofija 3,74, Trst 27,03, Varšava 37,80, Kopenhagen 138,10, Stockholm 138,65, Oslo 138,10, Helsingfors 12,98.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12,54875, (valuta) 12,485.

VREDNOSTNI PAPIRI

Državni papirji kakor tudi bančne čelnice so ostale v glavnem neizpremenjene. V industrijskih delnicah je bil zaključen le Guttman.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97,50 bl., 7% Bler. pos. 85,50 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 120 den., Praštediona 905 den., Kred. zavod 165 den., Vevče 132 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Kranj. ind. 312 den., Ruše 260—270.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. pos. 87—87,50 (87,50), agrari 54—54,50 (54,25), vojna škoda ar. 422—423 (422), kasa 422—423 (421), 5. 422—425 (422), 6. 422,50 den., 12. 426—427 (426), 8% Bler. pos. 97—97,25 (97,50), 7% Bler. pos. 85,25—85,75, 7% pos. Drž. hip. banke 83,50—85. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Kato-lička 33 den., Polio 58—58,125, Kreditna 96—100,

Union 196—198, Jugo 81—82 (81—82), Lj. kred. 120—122 (120), Medjunarodna 60 den., Narodna 8880 bl., Obrtna 36 den., Praštediona 900—905 (900—905), Etno 169—171 (169,50), Srbska 171,50—182,50 (180), Zemaljska 146,50—150, Industrijske delnice: Nar. sum. 20—40, Guttman 170—175 (173—175), Slaveks 70 den., Slavonija 200—205, Dani-ca 110—125, Pivara Sar. 150 den., Drava 270—320, Seerana Osjek 372,50—385, Osj. ljev. 170 d., Brod. vag. 110 den., Union 135—150, Vevče 125 den., Isis 30—40, Ragusea 442,50 den., Oceania 195 den., Jad. plov. 502,50 den., Trboveljska 477,50—487,50.

Belgrad. Narodna banka 8720—8800, 7% inv. pos. 87,50 (10.000), agrari 55—56, voj. škoda 428,75, 4. 427 (200), 5. 429—430 (2200), 6. 434 (100), Izvoz. banka 700, Brod. dr. 820, Privredna banka 1000, Tob. srečke 38—50, 7% pos. Drž. hip. banke 84,25—85,50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 94.—, Wiener Bankverein 19,80, Creditanstalt 51, Escomptegesell. 169, Union 24, Mundus 174, Alpine 32,60, Trboveljska 60, Kranj. ind. 41, Rima Murany 94,75.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni 3 vagoni hrastovih pragov. Tendence neizpremenjeno mlačna.

Žito

Položaj na našem domačem žitnem trgu je nadalje neizpremenjen. Opaziti je pa precejšnje pomanjkanje ponudb v pšenici in tudi v koruzi. Na svetovnem žitnem trgu je tendenca slaba, vendar so kljub temu ostale pri nas še nadalje v veljavi sledeče cene: za pšenico gornjebaško 205—207,50, za koruzo 97,50—100 bačka in sremska nakladalna postaja.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Notacije so ostale neizpremenjene. Promet: 15 vagonov pšenice, 2 vagona ovsa, 37 vagonov koruze, 2 vagona moke. Tendence neizpremenjena.

Sember. Pšenica bač. Tisa šlep 202,50—207,50, bač. 77 kg 195—200, 78 kg 200—205, srems. slav. 180—185, ban. Bega, Dunaj šlep 190—195, kanal 185—200, oves bač. 122,50—127,50, srems. slav. 125—130, rž bač. 120—135, ječmen bač. 63,64 kg 110—115, bač., letni 65,66 kg 117,50—122,50, bar. 66,67 kg 125—130, koruza bač. 92,50—97,50, april. maj 95—100, junij. julij 100—105, moka bač. 00g 330—340, 0g 325—335, št. 2 295—305, št. 5 290—240, št. 6 165—175, št. 7 130—140, št. 8 85—95, otrobi pšen. bač. 70—75. Tendence slaba. Promet: 258½ vagona.

Budimpešta. Tendence mlačna. Promet živahen. Pšenica maj 20—20,02, zaklj. 20—20,01, junij 20,46—20,63, zaklj. 20,46—20,47, okt. 19,64—19,87, zaklj. 19,64—19,65, rž maj 10,10—10,30, zaklj. 10,10—10,11, junij 10,62—10,70, zaklj. 10,57—10,59, okt. 12,25—12,43, zaklj. 12,26—12,28, koruza maj 11,43—11,68, zaklj. 11,49—11,50, julij 11,80—12,57, zaklj. 11,80—11,90, tranzit maj 10,78—10,95, zaklj. 10,96—10,98.

Živina

Svinjski sejem v Mariboru 25. aprila. Prispele so 326 svinj. Cene mladih prašičev 5—6 tednov 100—150, 7—9 tedno 180—200, 3—4 mesece 320—400, 5—7 mesecev 450—500, 8—10 mesecev 550—900, 1 leto 1000—1100. 1 kg žive teže 10—12,50, mrtve teže 17—18 Din. Prodanih je bilo 196 svinj.

Kralj vekov

(Trinajst govorov o Bogu — govoril dr. Mihael Opeka. — Založila Prodajalna Ničman, Ljubljana 1930.)

Istočasno, ko nam je profesor dr. Veber napisal knjizico, ki s čisto filozofskimi argumenti utemeljuje bivanje osebnega Boga, je izšlo iz peresa dr. Opeke trinajst govorov, v katerih se nam z upravnimi umetniško silo nazornosti predložijo bistvo božje, kolikor more naša omejena pamet, podprta po višjem razodetju, sploh vanj vniti. Seveda pogled v samoodsebnost Bitje, ako ga vodi razodetje taistega Boga samega, prodira neprimerno delj in globlje, ko sam razum, ki nanj iz narave ustvarjenih stvari sklepa, bistva njegovega pa se takorekoč samo ob površini dotakniti more. Dr. Opeka, mojster slovenske besede, nam to skrivnosti polno, najpopolnejše in edino srce docela zadovoljujoče Bitje razgrinja in s toliko plastiko pred očmi našega duha povzdablja, da ne ustreže samo želji duše po gledanju Resnice, ampak jo tudi ogreva k češenju, ljubezni in posnemanju Najsvetejšega. Kolikor danes v sodobnem pehanju za golimi materialnimi dobrinami usihajoče duše iščejo Boga, toliko malo ga poznajo v njegovem bistvu, v polnosti njegovega življenja, ki je vseprilichnost, vsevednost, vsegamočnost, neskončna resnica in brezmejno usmiljenje. Dr. Opekovi govori sodobnega človeka temu neizčrpnemu Bitju resnično približujejo, ga v duši človekovi sami odkrivajo, srce do njega povzdigujejo in pokažejo kot končni cilj našega življenja in edini njegov smisel. Psalmov svetega judovskega peva in moderne literature, vsega se poslužuje avtor, da Neizrekljivega duši vsaj slutiti da v njega neskončni istinitosti, polnosti in lepoti pa da nas nagiba k svetosti, čistosti in resničnosti lastnega življenja. Kako učinkujoče je n. pr. v tem oziru govor o vseprilichnosti božji, pred katero se ničevnost človeška nikamor ne more skriti! Kako morajo vsako srce ganiti izvajanja o božjem usmiljenju, ki strtega in skesanega srca nikoli ne zavre! Ali pa resnoba, s katero božja pravičnost od nas terja izpolnjevanje svoje večne etične postavke. Govori dr. Opeka o božjem bistvu so naravnost klasičen primer, kako se najabstraktnije resnice morejo prikazati tako živo, da se nam ob njih odkrijejo pravi viri življenja in da nas morejo vzpodbuditi k naši lastni preusmeritvi. Knjiga bo izversto služila tako pridigarju kakor vsakemu, kdor išče svojemu življenju življenja vrednega smisla in cilja. Stane v platno vezana 30 Din.

Bellini: Norma

Ljubljanska opera daje sedaj novo delo, Bellinijevo dvodejanko v petih slikah, »Norma«, znano delo talentiranega Verdijevega predhodnika, ki je, prišedši iz šole klasicizma, s svojim italijanskim naturelom v tej operi nekako nakazal pota razvoju romantične opere v Italiji. Suov je tragika ljubezni, odelava se giblje v zgodnjem romantičnem smeri tako glede harmonike, melodije in kompozicijonalnih form, glasba včasih rahlo slika in v glavnem služi kot občutensko ozadje ali najčiste: čustvenemu vtisu.

Opero je nastudiral g. Nelfat, glavne vloge so peli gg. Marčec (Pollin), Rumpelj (Orovist), ga. Zlata Speharjeva gost iz Zagreba (Norma), Thierry-Kavčnikova (Adalgisa), manjši vlogi sta imela ga. Stagliar-Kogejeva (Klotilda) in g. Mohorič (Filvij). V tej operi orkester še nima wagnerskega silnega povdarka, zato bi se želeli tuptam, da bi stopil bolj v ozadje in bi se tuptam bolj uveljavili pevci. Vloga Norme zahteva ogromno tehniko in kolo-turo in je bilo treba povabiti go. Speharjevo, ki ima krasno tehniko, sopran svetle barve in majhne pastoznosti, precej občutevanja in muzikalčnosti. Dramatskega zanosa in učinkovite igre smo nekoliko pogrešali. Zato je pa pokazala dramatično silo in lepo življenje ga. Thierryjeva. G. Marčec se lepo dramatski zvihi in je zmogel pevec, pa pri njem moti oni tremolo in pa ogromen patos interpretacije — nemara bi se vse to dalo omiliti. Zdi se mi, da so opero krajšali, pa ne delu v prid. Kam izgine ena glavnih figur, Adalgisa, sedaj ni čisto jasno. Groba površnost pa je, da se o dveh otrocih tekem vse opere poje o otrocih v množini. Saj imamo Slovenci specialiteto — dual! Sram je človeka, da mora ugovoriti kaj takšnega na slovenskem opernem odru.

Smatram, da je vsak umetnik dolžan svoj tribut sodobni kulturnosti. Mislim namreč, da opera

lahko daje program, ki podpira in rešuje današnji kulturni problem, rešuje najaktualnejše vprašanje sodobne kulturnosti. Mogoče je tudi, da se opera ne bavi s tako »visokimi« vprašanji, kaj je danes treba in k; ni, in v takem primeru je mogoče, da čujemo Norme, Car-tesarje in podobno. Govore o nenaklonjenosti kritike operi, o hipermoderni prenapetosti itd., kar vse nič res ni. Res je le, da imamo danes v sebi današnji kulturni problem in ne onega iz leta 1831. Če bi filozof danes prišel s tezo iz l. 1831, bi mu rekli norec, če medicinec, bi ga nagнали, v operi pa so nas tako navadili na starino, da gremo tuj čisto studirat zgodovino. Povejte mi no; ali muzikant ne sme kulturno misliti s časom, v katerem živi? Oziroma kako je mogoče, da si doma neromantik, kot pevec na odru pa romantik? V

Nov uspeh g. Toneta Kraija v inozemstvu

Mednarodna umetnostna razstava, ki se vsako drugo leto odpre v Benetkah in traja po šest mesecev, je letos zopet sprejela dve deli g. Toneta Kraija, grafični litografiji izdelani letos v februarju in marcu, namreč »Rojstvo« in »Dobrotnik«. Oba lista sta bila razstavljena tudi že v Londonu in v An-verzi. Umetniku je treba k temu lepemu mednarodnemu uspehu tem topleje čestitati, ker je topot že tretjič prodir v Italijo na beneški razstavi, ki imrsicer zelo strogo jury. Topot je bilo sprejetih izmed 1767 vposlanih umetnin le 17 odstotkov na razstavo (305 del, 179 slik, 82 kipov, 44 risb in grafik). Jury so tvorili Ad. Wildt (preds.), Cipr. Ef. Oppo, Fel. Carena in Beppe Ciardi. Deli g. Kraija sta bili po juryji sprejeti povsem soglasno. O priliki naslednje razstave ima torej g. Kralj pravico že razstaviti, ne da bi se podvrgel juryji. Lep uspeh slovenskega umetnika v tujini!

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Sobota, 26. aprila: KONEC POTI. — Red B. Nedelja, 27. aprila ob 15. uri: INRI. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri: VDOVA ROSLINKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Sobota, 26. aprila: GLUMAČI, GIANNI SCHICCHI. Red D. Nedelja, 27. aprila: NORMA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Sobota, 26. aprila ob 20. uri: »CARICINE AMAZONKE«. Ab. A. Kuponi. Nedelja, 27. aprila ob 20. uri: ADIEU MIMI. Prvič.

Iz društvenega življenja

Oder Šentjakobske prosvete vprizori na belo nedeljo 27. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice dramo v treh dejanjih »Prisega«. Spisal Vahen Damjan. Režiser Jože Breskvar. Vsi citatelji »Slovenca« vljudno vabljani.

Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo vprizori na belo nedeljo 27. aprila ob 8 zvečer v društvenem domu Karanova ulica 14 ljudsko igro s petjem v starih dejanjih »Divji lovci«. Vljudno vabimo vse prijatelje naše prosvete na to vprizoritev, katere bo ena izmed najboljših v letošnji sezoni. Vstopnice se dobijo v predprodaji v društvenem domu pri gospej Pogačnikovi.

Osrednji občni zbor Slovenskega Planinskega Društva se vrši danes, v soboto, 26. aprila ob 20 v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Na to opozarjamo, da se planinski občni zbor ne zamenja z drugimi zbori. Člani naj se ga v častnem številu udeležijo, ker gre za važne zadeve! Na dnevnem redu je tudi volitev novega odbora.

Oblastna strelska družina v Ljubljani obvešča vse članstvo, da se vrši v nedeljo 27. aprila t. l. ob 9 popoldne ostro streljanje na vojaškem strelišču (Dolenjska cesta). — Prijatelji strelskega športa vljudno vabljani. Istotam se sprejema novo članstvo in pobira članarina (2 Din mesečno).

Kat. prosvetno društvo na Kopanju bo ponovilo na belo nedeljo ob pol 4 popoldne Finžgarjevo igro »Verigos«, ki je pri prvi uprizoritvi dosegla lep uspeh. Vabimo!

Štev. 13978/30-ref. VIII.

Razglas cepljenje zoper koze

je po čl. 3 pravilnika z dne 14. marca 1925, Ur. l. št. 95/21 iz l. 1926. v prvem letu starosti za vsakogar obvezno.

Da bodo vsi starši mogli tej zakoniti dolžnosti glede svojih otrok brez vsakih stroškov zadostiti, se bo vršilo javno brezplačno cepljenje zoper koze, in sicer:

1. za Barje v četrtek, dne 8. maja 1930 v ondotni šoli,
2. za Spodnjo Šiško v ponedeljek, dne 5. maja 1930 v ondotni šoli,
3. za Krakovo in Trnovo v torek, dne 6. maja 1930 v mestnem otroškem vrtcu v Cerkveni ulici št. 21,
4. za Vodmat v soboto, dne 5. maja 1930 v mestnem zavetišču za ont. mogle v Japljevi ulici št. 2,
5. za vse ostalo mesto v petek, 2. maja in v sredo, dne 7. maja 1930 v mestnem domu

vsakokrat ob štirih popoldne.

K cepljenju naj se prinese vsi otroci, ki sploh še niso bili cepljeni in pa oni, pri katerih cepljenje doslej ni imelo uspeha. K cepljenju je prinesiti otroka čistega in v čisti obleki. Vsak otrok, rojen v prejšnjem letu, mora biti cepljen v tekočem letu. Vsak otrok, star najmanj tri mesece, se lahko cepi v tekočem letu. Opozarja se, da je k cepljenju prinesiti iz mesta tudi vse necepljene otroke, čeprav niso izrecno s posebnim vabilom k cepljenju povabljeni (n. pr. doseljeni, neprijavljeni itd.).

Starši, ki so prejeli poziv za otrokovo cepljenje, ga morajo k cepljenju prinesiti s seboj in se morajo točno držati v pozivu določene kraja in dneva.

Teden dni po cepitvi se bo vršil pregled ceplencev na istem kraju in ob istem času. Pri pregledu, katerega se morajo udeležiti vsi ceplenci, se bodo izročila tudi izpričevala o cepljenju.

Cepljenje izven omenjenih dni in ur je vsak dan med uradnimi urami na mestnem fizikatu mogoče, ni pa brezplačno.

Starši, ki bodo dali svoje otroke cepiti po zasebnem zdravniku, morajo predložiti mestnemu fizikatu dokazilo o cepitvi tekom prvega otrokovega starosti.

Leto, ki bi se iz katerega tehtnega razloga (n. pr. radi boleznj) ne mogli cepiti, se morajo opravičiti ob priliki javnega cepjenja v gori navedenem času in kraju ali pa med uradnimi urami v mestnem fizikatu v Mestnem domu, in sicer najkasneje do dneva, ko izpolni prvo leto starosti.

Kdor se bo pregrešil zoper določila navedenega zakona, bo kaznovan po čl. 3 z globo do 250 Din ali z zapornim do 6 tednov.

Mestni magistrat ljubljanski.

dne 15. aprila 1930.

A
V
I
N
A
L

A
V
I
N
A
L

'AVINAL' ozdravi pijančevanja!

Izdelek berlinskega lekarnarja Francka, je edino sredstvo, ki pa je zdravju neškodljivo; z njim morete odvaditi pijan- ce, ne da bi sami kaj vedeli zato. Poln- no zahvalnic ozdravljenih. Cena 220 Din. Razpošilja generalni zastopnik za Ju- goslavijo: N. POPOVIČ — BEOGRAD, Kolarčeva 7

Velik trgovski lokal

na najprometnejšem kraju v Mariboru se odda v najem. Ponudbe na anončni biro Hinko Sax, Maribor, pod »Prvovrsten kraj«.

Avtomobilisti!

Motociklisti!

Šofer in samovozač

Spisal inž. Josip Stolf. — Cena vezani knjigi Din 140—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je umrl 25. aprila naš predobri soprog, oče, stari oče, svak, gosp.

FRANC BIVIC

Sporočamo prijateljem in znancem, da je naš dolgoletni odbornik
gospod

Fran Lavtižar

šolski nadzornik in tajnik ministrstva v p.

včeraj 25. aprila 1930 ob 6. zjutraj svojemu Stvarniku vrnil svojo plemenito dušo.

Pogreb bo v nedeljo 27. aprila 1930 ob 16. izpred hiše na Jegličevi (Ahačjevi) cesti štev. 9.

Blagemu sotrudniku ohranimo zvest spomin, vse njegovo delo pa naj mu obilo poplača Bog.

Ljudska posojilnica
v Ljubljani.

Upravni svet Prometne banke d. d. v Ljubljani sporoča, da je umrl danes po hudem trpljenju njegov član gospod

Fran Lavtižar

šolski nadzornik in tajnik ministrstva v p.

Pogreb bo v nedeljo 27. aprila 1930 ob 16 izpred hiše na Jegličevi (Ahačjevi) cesti št. 9.

Neumorni delavec prejmi za svoj trud in svojo požrtvovalnost božje plačilo.

Ljubljana, dne 25. aprila 1930.

Upravni svet
Prometne banke d. d.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Prodajalka

izučena v mešani trgovini, išče službo v mestu ali na deželi; pomagala bi tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe pod »Pridna in poštena« št. 4710.

Prodajalka

20 let stara, izurjena trgovina z mešanim blagom, večja strojna pletilstva in gospodinjstva, želi premeniti sedanje mesto. Cenjene ponudbe na upravo pod št. 4750.

Sofer

prvovrsten vozač, trezen in zanesljiv, zmožen samostojnih popravil, išče nameščenja. Ponudbe na upravo pod »Zanesljiv« št. 4824.

Kontoristinja

z znanjem knjigovodstva, stenografije in vseh pisarniških del - potrebuje mesta. - Cenj. ponudbe pod št. »Pridna« št. 4819 v ogl. odd. »Slov.«

Plačilni natakar

išče mesta; gre tudi kot jedilni donosalec. - Kraj službe je postranska stvar. - Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju.

Službo dobe

Slaščičar, pomočnik
se sprejme takoj v slaščičarni Voltmann, Ljubljana

Hlapec

starejši, se išče k 1 konju in 2 kravama, kateri zna tudi poljsko delo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Savinjska dolina« št. 4790.

Mlinar, pomočnika

mladega, pridnega in poštenega, sprejme takoj Anton Polanc — valjič mlin — Radeče pri Zidanem mostu.

Soferja

treznega in zanesljivega, dobrega mehanika, po možnosti neoženjenega — išče za čimprejšnji nastop večje industrijsko podjetje na deželi v Sloveniji. Ponudbe z referencami in navedbo plače na upravo lista pod »Sofer-mehanik« št. 4792.

Dekle

pošteno in zdravo, 17 do 24 let staro, sprejme trgovina in gostilna na deželi. Dobra računarica. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Slovenske gorice« št. 4780.

Absolventa

srednje šole, po možnosti trgovske akademije, zmožna tudi popolnoma nemščine, vojaščine prostega, išče velika družba za stalno življenjsko eksistenco. Ponudbe na upravo lista pod značko »Bodočnost« št. 4769.

Mizarski pomočnika

ki je vajen delati na deželi, sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Pogačnik Urban, Bukovica 21, p. Selca.

Dekle

zdravo in močno, pošteno in pametno, ki zna nekoliko kuhati in opravljati vasa hišna dela, se sprejme v gostilno na deželi. Plača po dogovoru. Nastop lahko takoj. Ponudbe pod »Pridna in poštena« št. 4801.

Učenec

ki ima veselje do trgovine, je pošten, priden in zdrav, se sprejme v trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki. — O. Sturm, Metlika. Nastop takoj.

Sobarico

z dolgoletnimi spricavali, perfektno, pošteno, iščem za takoj. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 4610.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in povračilih
najcenejši.

Čevljar, prirojevalec

kateri je sposoben tudi spodnjih del, in dva prvovrstna pomočnika sprejme takoj. Josip Pogačar, Radomlje.

Firma v Italiji

išče zanesljivo osebo za nakup, prevzem in spedičijo lesa. - Ponudbe z referenco pod št. 4000 na upravo »Slov.« do 5. maja

Pouk

Šoferska šola

L. oblast. konc., Čamerik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugovavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Oblastv. koncesionirana šoferska šola

I. Gaberščik

bivši komisar za šoferske izpite v Ljubljani, Bleiweisova cesta 52. - Prihodnji redni tečaj prične 1. maja.

Stanovanja

Stanovanje

eno ali dve sobi, v mestu, išče mirna stranka. Dam gospodarijo nagrado. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Mirna stranka«.

Lepo stanovanje

trisočno, se odda s 1. junijem v Ljubljani na Vodovodni cesti št. 11. Natančnejši podatki se dobe istotam.

Opremljena soba

s posebnim vhom, električno razsvetljavo, se odda solidnemu gospodu s 1. majem. Naslov v upravi pod št. 4764.

Sobico

svetlo, z elektriko in snazno, iščem v centru mesta. Ponudbe na upravo pod »Centrum« št. 4782.

Duhovnik išče v sredini mesta za takoj ali pozneje

stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in ostalimi pritliklinami. - Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod št. »Kompletno stanovanje«.

Denar

10%

obrestuje

Vašega denarja za vsak znesek od 1000 Din naprej. - Pismene ponudbe na Poštni predal št. 4, Maribor.

Kupimo

Kupim parni kotel

s 7-50 do 10 kv. m. kuril. ploške in s 4 do 3 atm. pritiska. - Ponudbe s potrebnimi podatki je poslati na oglasni oddelek »Slov.« pod »Parni kotel C« št. 4823.

Glasba

Harmonij

nov, pripraven za društvo, šolo ali cerkev — in tenor pozavno B, v etujor, poceni proda: Anton Dermič, izdelovatelj orgel, Radovljica.

Širite »Slovenca«!

Puhasto perje

kg po 38 dinarjev razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica št. 82. Kemička čistilnica perja.

Hrastovo in češnjevo
spalnico, masivno, proda Anton Bergant, Dravljica št. 55.

Obrt

Vezenje

nevestinih oprem, zaves, pregrinj, najcenejše in najfinejše Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg botela Strukej. — Entlanje, ašuriranje, predtiskanje takoj.

Entlanje Din 1-50 m

Strojno-ročno vezenje zastorov, preprog, kub. garnitur itd. Predtiskarija. Izdelovanje damskega perila, najceneje M. Sedovnik, Florjanska 6, Ljubljana.

Premog

in drva, suha — dobavlja J. Pogačnik, Bohoričeva 5. Telefon 2059.

Mlinariti!

Rž, prosa, ajda in ječmen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24. Veletrgovina žita in moka.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

Ichornar — SISAN

Prodamo

Poltovorni auto

znamke »Loreley«, dobro ohranjen, ceno naprodati. Na ogled: Slomškova ulica št. 6.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevski izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45— elegantno vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

† Vdani v voljo Vsemogočnega naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je odšel k svojemu Bogu po večno plačilo naš ljubljani, dobri soprog, oče in stari oče, gospod

Luka Mivšek

posestnik in cerkveni ključar

dne 25. aprila 1930 ob 9 dopoldne po dolgi, zelo mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 70. letu starosti. — Pogreb nepozabnega bo v nedeljo 27. aprila ob 3 popoldne iz hiše žalosti Pšata št. 20 na domače pokopališče Sv. Petra. — Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Pšata, dne 25. aprila 1930.

Marija Mivšek, soproga. Ivan, sin. Anton Mivšek, brat. Marija in Ivana por. Keršmanec, sestra. Frančiška Mivšek, snaha. Ivan Keršmanec, zet. Vnuki in vnukinje.

V neizmerni tugi naznanjamo, da je Božja roka poklicala k sebi nad vse ljubljene soproga in očeta, gospoda

Ivana Čimžarja

posestnika in lastnika elektrarne

danes 25. aprila, po dolgi in mučni bolezni, v 50. letu starosti, previdenega s tolažili svete vere.

Pogreb se bo vršil v nedeljo 27. apr. izpred hiše žalosti na farno pokopališče.

Cerklje pri Kranju, 25. aprila 1930.

Ferdinand, sin. Marija, žena.

Laboratorij »ALGA« - Sušak

dobiva vsak dan veliko število zdravniških in zasebnih priznanj, kakor tudi fotografij, v katerih vsi z navdušenjem sporočajo o hitrem in izrednem okrevanju z ENERGIN - kina - železnim vinom.

V KRVJI JE ZDRAVJE! Samo močna, čista in zdrava kri lahko brani in vzdržuje naše telo. — V tem najboljšem letnem času je krepljenje krvi potrebno vsem otrokom, vsem odraslim, ki so MALOKRVNI, BLEDIČNI, NIMAJO TEKA, IMAJO SLABE ŽIVCE, NEMIRNO SPANJE itd. KRI potrebuje hranilnih sredstev, ki vsebujejo železo. Eden tak preparat poznajo vsi zdravniki in ga je preizkusilo na tisoče ljudi, preparat, ki se dobi v vseh lekarnah in drogerijah pod imenom

Energin železno kina vino

»ENERGIN« potrebuje vsak deček in deklica med 12 in 15 letom, v dobi hitrega razvoja, ker je to doba, ko morata imeti MOČNO, ZDRAVO IN ČISTO KRI. »ENERGIN« potrebuje vsak šolo obiskujoči otrok. — V lekarnah: 1 polliterska steklenica Din 40—

Po pošti razpošilja: Laboratorij »ALGA« - Sušak.

3 velike steklenice »ENERGIN« Din 128—, 6 velikih steklenic »ENERGIN« Din 248— 1 velika steklenica zastoj

POHIŠTVO

priprosto in najmodernejše Vam nudi trdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

Št. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvora

Emajlirane tablice

točno po zakonu o imenih krajev in ulic in o oznamovanju hiš s številkami, dobavlja najhitreje in po izredno nizkih cenah Slograd, Ljubljana.

Fran Lavtižar

šolski nadzornik v pokoju

danes ob 6 zjutraj, previden s tolažili svete vere, po trpljenju polni bolezni izdihnil svojo blago dušo.

Vsemogočni mu bodi večni plačnik!

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo dne 27. aprila ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Jegličeva cesta št. 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. aprila 1930.

Franja Lavtižar, neutolažljiva soproga. Marija, Marijan, Božena, Boris, Sonja, Lija Pogačnik, nečaka in nečakinje. Slavka Pogačnik, Pavla in Minka Pesjak, svakinje.

V najgloblji žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, kakor tudi v imenu ostalih sorodnikov prežalostno vest, da nam je nad vse ljubljani soprog, predobri oče, sin, svak, stric, nečak, gospod

Franc Wolhar

uradnik državne železnice

danes, dne 25. t. m. ob 9.20, po dolgi, mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 39. letu starosti, za večno dokončal svoje trudapolno življenje.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 27. aprila ob 15.30 iz mrtvašnice Splošne bolnice k Sv. Križu.

Globoko žalujoči:

Marija Wolhar, soproga. Mira, Danči, Franci, otroci. Ana Wolhar, mati, in vsi ostali sorodniki.